

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı
Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Programı

ABD'DEKİ TÜRK ÖĞRENCİLERİNİN YAZILI ANLATIMLARINDAKİ YAZIM-NOKTALAMA
YANLIŞLARI VE ANLATIM BOZUKLUKLARININ TESPİTİ

Buse YILMAZ

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2023

Liderlik, araştırma, inovasyon, kaliteli eğitim ve değişim ile

Daha ileriye ... En İyiyeye ...

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Programı

ABD'DEKİ TÜRK ÖĞRENCİLERİNİN YAZILI ANLATIMLARINDAKİ YAZIM-NOKTALAMA
YANLIŞLARI VE ANLATIM BOZUKLUKLARININ TESPİTİ

DETECTION OF SPELLING, PUNCTUATION ERRORS AND EXPRESSION DEFECTS IN
WRITTEN NARRATIVES OF TURKISH STUDENTS IN THE USA

Buse YILMAZ

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2023

Öz

ABD’de yaşayan Türk çocuklarının ana dilde (Türkçe) yazdıkları metinlerdeki yazım-noktalama yanlışlarını ve anlatım bozukluklarını tespit etmeye yönelik yapılan bu çalışma tarama modelindedir. Çocuklardan belli başlı konulardaki düşüncelerini ana dilde ifade etmeleri istenmiştir. Veriler belge tarama yoluyla elde edilmiştir. Bu çalışmada; toplanan verilerdeki yazım yanlışları, noktalama işaretlerinin yanlış ve eksik kullanımı gibi yanlışlar üzerinde durulmuş ve anlatım bozuklukları incelenmiştir. Çalışma grubunu 2020-2021 eğitim öğretim yılında ABD’nin Ohio, Kaliforniya ve Georgia, eyaletlerinde yaşayan 8-16 yaş arası 50 Türk öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğrencilerin yazılı anlatımlarında ikinci dilin (İngilizce) etkisinden kaynaklı yazım yanlışları, alfabe farklılığından kaynaklı yazım yanlışları, noktalama yanlışları, konuşma dilinin yazı diline yansımından kaynaklı yazım yanlışları ve anlatım bozuklukları tespit edilmiştir. Yazılı anlatımlarda anlatılmak istenen konu için sınırlı sayıda kelime kullanılmış, yazmaktan kaçınılmış ve tam olarak anlatılmak istenen konu ifade edilememiştir. Çalışmanın sonunda ABD’de yaşayan Türk çocuklarının yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Yurt dışında yaşam Türk çocukları, yazma becerileri, yazım yanlışları, iki dillilik, ABD.

Abstract

This study, which aims to detect spelling mistakes in the texts written by Turkish children living in the USA in their mother tongue (Turkish), is in the scanning model. Children were asked to express their thoughts on certain issues in their mother tongue, and thus they were evaluated in terms of vocabulary and language mistakes. Data were obtained through document scanning. In particular, mistakes such as transferring words and concepts between languages (English-Turkish), incorrect and incomplete use of punctuation marks, spelling mistakes, mistakes in sound and sound harmony, expression mistakes, transferring the spoken language and dialect feature to written expressions were emphasized. The study group consists of randomly selected 50 Turkish students aged 8-16 living in the states of Ohio, California and Georgia in the 2020-2021 academic year. This study was conducted because Turkish children living abroad have serious deficiencies in writing, which is one of the basic language skills. According to the findings obtained in the research, mistakes caused by the effect of the second language (English) in the written expressions of the students; errors due to alphabetic difference; punctuation errors; Errors have been detected due to the reflection of the spoken language to the written language. The subject, feelings and thoughts to be told in written expressions were limited to a single word, writing was avoided and the subject to be explained could not be fully expressed. At the end of the study, suggestions were made for the development of the writing skills of Turkish children living abroad in general but in the USA.

Keywords: Turkish children living abroad, writing skills, spelling mistakes, bilingualism, USA.

Teşekkür

Tezimin yazım sürecinde beni büyük bir sabırla yönlendiren, bilgi ve tecrübeleri ile bana yol gösteren, desteklerini esirgemeyen ve süreç boyunca hoşgörülü olan değerli hocam Prof. Dr. Mahir KALFA'ya saygı ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Çalışma sürecinde geliştirici fikir önerileri sunan sayın Prof. Dr. Özay KARADAĞ'a saygı ve teşekkürlerimi iletiyorum.

Tez savunma jürimde bulunmayı kabul ederek beni onurlandıran ve bilgi birikimiyle çalışmama farklı açılardan bakmamı sağlayan hocalarım Prof. Dr. Kemalettin DENİZ ve Doç. Dr. Filiz METE'ye teşekkür ederim.

Tez veri toplama sürecinde bana güvenen, destek olan, yol gösteren ve gerekli izinleri veren Türk Amerikan Dernekleri Asamblesi (Assembly of Turkish American Associations, ATAA) Başkanı Sayın Mazlum KOŞMA'ya, San Diego Türk Okulu yönetimine ve tez çalışmama katılmayı kabul eden tüm öğrencilere ve velilere özveri ve güvenlerinden dolayı teşekkürlerimi iletiyorum.

Hayatımın her alanında aldığım kararlarda arkamda duran, beni destekleyen ve bugünlere gelmem için her türlü fedakârlığı yapan anneme ve babama sevgi ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu zorlu süreçte beni her zaman motive eden, çalışmalarımı yürekten destekleyen, varlığından güç aldığım kıymetli eşim Dr. Ümit YILMAZ'a sonsuz sevgi ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Yüksek Lisans ders döneminde ve tez yazma sürecinde zaman zaman ayrı kaldığım, gerektiğinde yanında olamadığım güzel kızım Lina'ya sonsuz sevgi ve teşekkürlerimi iletiyorum.

Teşekkürün en büyüğünü eş, anne, öğrenci, öğretmen, evlat, arkadaş rollerinin hepsini üstlenirken bu çalışmayı tamamlamaya çalışan, inançla, sabırla, pes etmeden devam eden kendime iletmek istiyorum.

İçindekiler

Kabul ve Onay.....	ii
Öz.....	iii
Abstract.....	iv
Teşekkür.....	v
Tablolar Dizini.....	viii
Şekiller Dizini.....	ix
Simgeler ve Kısaltmalar Dizini.....	x
Bölüm 1 Giriş.....	1
Problem Durumu.....	1
Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	2
Araştırma Problemi.....	3
Sayıtlılar.....	4
Sınırlılıklar.....	4
Tanımlar.....	4
Bölüm 2 Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar.....	5
Türklerin Amerika'ya Göçü.....	5
ABD'de Türkler.....	8
Dil, Ana Dili, Tek Dillilik, İki Dillilik, İki Dillilik Türleri, Çok Dillilik.....	12
Yazma Becerisi ve Yazılı Anlatım.....	17
Yazma Becerisinin Amaçları.....	19
Yazılı Anlatımın Yapısı.....	20

Yazılı Anlatımın Boyutları.....	24
Yazılı Anlatımda Anlatım Bozuklukları.....	24
Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Hazırlanan Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programında Yazma Becerisi.....	25
İki Dillilik Bağlamında Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Ana Dilinde Yazma Becerisinin Önemi.....	27
Bölüm 3 Yöntem.....	28
Araştırmanın Modeli.....	28
Araştırmanın Çalışma Grubu.....	28
Veri Toplama Süreci ve Araçları.....	30
Verilerin Analizi.....	31
Bölüm 4 Bulgular ve Yorumlar.....	33
Bölüm 5 Sonuç ve Öneriler.....	63
Kaynaklar.....	67
EK-A: Yazılı Anlatım Konuları.....	lxxiv
EK-B: Gönüllü Katılımcı Formu (Öğrenci ve Veli).....	lxxv
EK-C: Kişisel Bilgi Formu.....	lxxvii
EK-Ç: Araştırma İzin Belgeleri.....	lxxix
EK-D: Yazılı Anlatımlardan Örnekler.....	lxxxi
EK-E: Etik Komisyonu Onay Bildirimi.....	lxxxiii
EK-F: Etik Beyanı.....	lxxxiv
EK-G: Yüksek Lisans Tez Çalışması Orijinallik Raporu.....	lxxxv
EK-Ğ: Thesis/Dissertation Originality Report.....	lxxxvi

EK-H: Yayımlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı..... lxxxvii

Tablolar Dizini

Tablo 1 <i>Amerika Birleşik Devletleri'nde Türk Nüfusu</i>	9
Tablo 2 <i>25 Yaş ve Üstü Türk ve Amerika Nüfusunun Eğitim Durumları</i>	9
Tablo 3 <i>Çalışma Grubuna Ait Bilgiler</i>	33
Tablo 4 <i>Yazım Yanlış Sayıları</i>	34
Tablo 5 <i>Yazım Yanlışlarının Eyaletlere Göre Yüzdeler Dağılımı</i>	34
Tablo 6 <i>Noktalama İşaretlerinin Türüne Göre Yapılan Yanlış Sayıları</i>	51
Tablo 7 <i>Noktalama İşaretlerinin Türüne Göre Yapılan Yanlış Sayılarının Eyaletlere Göre Yüzdeler Dağılımı</i>	51
Tablo 8 <i>Anlatım Bozukluklarının İncelendiği Alt Başlıklar</i>	55
Tablo 9 <i>Gereksiz Sözcük Kullanılması</i>	56
Tablo 10 <i>Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanılması</i>	57
Tablo 11 <i>Mantık Yanlışlığı</i>	58
Tablo 12 <i>Özne-Yüklem Uyumsuzluğu</i>	59
Tablo 13 <i>Tümleç ve Nesne Yanlışları</i>	60
Tablo 14 <i>Eklerle İlgili Yanlışlar</i>	61
Tablo 15 <i>Tamlama Yanlışları</i>	62

Şekiller Dizini

Şekil 1 <i>Osmanlı Devleti'nden ABD'ye Göç Eden Göçmen Sayısı (1820-1919)</i>	6
Şekil 2 <i>Türkiye'den ABD'ye Giden Göçmen Sayısı (1920-1979)</i>	7
Şekil 3 <i>1980-2017 yılları arasında Türkiye'den ABD'ye Giden Göçmen Sayısı</i>	8
Şekil 4 <i>Çalışma Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı</i>	29
Şekil 5 <i>Çalışma Grubunun Doğum Yerine Göre Dağılımı</i>	29
Şekil 6 <i>Çalışma Grubunun Yaşadığı Eyaletlere Göre Dağılımı</i>	29
Şekil 7 <i>Çalışma Grubunun Evde Konuştıkları Dile Göre Dağılımı</i>	20

Simgeler ve Kısaltmalar Dizini

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

B.A: Bachelor of Arts

B.S: Bachelor of Science

bk.: Bakınız

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

Bölüm 1

Giriş

Bu bölümde problemin ne olduğuna, problem cümlesine ve alt problemlere, araştırmanın amacına ve sınırlılıklara yer verilmiştir.

Problem Durumu

Ana dil, Vardar'a (2002) göre "İnsanın içinde doğup büyüdüğü, ailesinden ya da yakın çevresinden öğrendiği ilk dildir." Doğan Aksan da (2007) "ilk başta anneden, sonrasında yakın çevreden öğrenilen, insanın bilinçaltına inen ve bireylerin toplumla bağlarını güçlendiren" dili ana dil olarak ifade etmektedir. Öncül'e (2000) göre ise ana dil "Aile evinde kullanılan ve küçük yaşta öğrenilen dildir." Türkçe Sözlük'te (2005) ise ana dil: "İnsanın çocukken ailesinden ve soyca bağlı olduğu topluluktan öğrendiği dil." şeklinde ifade edilmiştir.

Çocuklara dil becerilerine ilişkin bilgiler, Türkiye'de ve diğer ülkelerde ilköğretimde vermeye başlanır. Yurt dışında yaşayan Türk çocukları için bu durum ana dili ve ikinci dil olarak iki yönlü gelişmeye başlamaktadır. Okullarda Türk çocukları, bulunduğu ülkenin resmî dili ile eğitim almaktadır. Yurt dışında yaşayan Türk çocukları ana dilini genellikle ailesinden ve çevresinden öğrenir. Bu çocuklar, yaşadıkları ülkeye uyum sağlamak, eğitim ve öğretimde başarılı olmak için ikinci bir dil öğrenmeye başlar (Şen, 2011). İkinci dilin devreye girdiği andan itibaren karşımıza iki dillilik kavramı çıkar.

Literatürde iki dilliliğe dair farklı tanımlar yapılmaktadır. Aksan (2007) iki dilliliği, "İnsanın farklı neden ve şartlar altında birden fazla dile maruz kalması veya ikinci bir dili ana diline yakın düzeyde öğrenmesi." olarak açıklamaktadır. Türkçe sözlükte iki dillilik "İki ayrı dile sahip olma veya iki ayrı dili okuyup yazma gücünde ve becerisinde olma." (Türkçe Sözlük, 2005) olarak tanımlanmıştır.

Yurt dışındaki Türk çocuklarına ana dillinin öğretilmesi önemlidir; kendi kimliklerini kaybetmemeleri ana dili öğrenmelerine bağlıdır. İki dili dengeli şekilde kullanabilme ve iki kültüre de sağlıklı bir şekilde uyum sağlayabilmeleri de oldukça önemlidir çünkü yaşadığı

ülkenin dilini öğrenemezse uyum sağlayamaz, eğitim ve diğer alanlarda geri kalırlar (Dağtaş, 2015).

Yurt dışındaki Türklerle ilgili dil, eğitim, uyum sorunlarının varlığı ancak ana dilinin ve ikinci dilin iyi bilinmesi ile ortadan kalkar. Şen (2011) bu konu hakkında: "Ana dilinde yetersiz düzeyde olan bireyler, buldukları ülkenin dilini öğrenmekte zorluk çekmektedir. Bu yüzden ana dilini iyi şekilde öğrenen Türk çocuğu, yaşadığı ülkenin dilini de kolayca öğrenebilmekte ve toplumla uyum içinde yaşayabilmektedir." demiştir. ABD'de yaşayan Türk çocuklarının ana dili eğitimi konusunda yapılan çalışmaların tarihi çok eskilere dayanmamakla birlikte, nicelik ve nitelik yönünden de tatmin edici düzeyde değildir. Yurt dışındaki Türk çocuklarının ana dili eğitimi ve sorunları ile ilgili yapılan çalışmalar genellikle Avrupa ülkeleri için yapılmıştır. Özellikle Almanya, Fransa, Hollanda, İngiltere ve Belçika'da yaşayan Türk çocuklarının ana dili eğitimi ve sorunları konusunda yapılan çalışmalar oldukça fazladır. Bu çalışmalar, "Baskın ve Toyran 2021; Belet, 2009; Bayat, 2016; Dağtaş, 2015; Şen, 2011" şeklinde sıralanabilir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

ABD'de yaşayan Türk çocuklarının ana dillerinde oluşturdukları yazılı anlatımlarındaki yazım, noktalama yanlışları ve anlatım bozukluklarını tespit etmek bu araştırmanın amacıdır.

Türkçede temel dil becerileri ikiye ayrılır, bunlar anlama ve anlatma becerileridir. Anlatma dil becerisi, konuşma ve yazma; anlama dil becerisi ise dinleme ve okuma alt becerilerinden oluşmaktadır. Yurt dışındaki Türk çocuklarının Türkçedeki dört temel dil becerisini bütünlük içinde öğrenmesi hem yaşadığı ülkenin dilinde hem de ana dilinde başarılı olmasını sağlayacaktır. Ana dilde dört temel dil becerisinin bütünlük içinde gelişmesi etkili ve aktif kullanımına bağlıdır (Şen, 2011). Yurt dışındaki Türk çocuklarının Türkçeyi doğru ve kurallarına uygun kullanmaları, onların ana dillerini öğrenmeleriyle ilişkilidir.

Yurt dışındaki Türk çocuklarının yazma becerilerinin gelişmesiyle birlikte kendini ifade edebilme, düşüncelerini geliştirme, iletişim kurma, öğrenme, bilgilerini düzenleme, dili etkili kullanma, anlama, düşünme ve duygularını aktarma becerileri de gelişecektir. Ana dilde dört

temel dil becerisini kazanmış iki dilli bireylerin, toplum dilini öğrenmelerinin ve topluma uyum sağlamlarının daha kolay olacağı düşünülmektedir. Kısacası, Türk dili ve kültürünün yurt dışındaki Türk çocuklarımız aracılığıyla kuşaktan kuşağa aktarılarak yaşaması için öncelikli olarak sorunlar tespit edilmelidir (Şen, 2011). Yazma becerisi özellikle iki dilli çocuklarda eksikliği göze çarpan bir beceri olarak karşımıza çıkmaktadır. Konuşma ve dinleme becerilerini informel ortamda aileden ve yakın çevreden edinebilen birey, okuma ve de özellikle yazma becerisinde formel bir eğitim sürecine ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle bu çalışmada, ABD'de yaşayan Türk çocuklarının yazılı metinlerindeki yazma becerisinin bir boyutu olan yazım-noktalama yanlışları ve anlatım bozuklukları incelenmiştir.

Bu bağlamda yazma becerilerine ilişkin sorunların tespitiyle birlikte çözüme yönelik çalışmalarda bulunulmalıdır. Yaptığımız çalışmanın ABD özelinde, yurt dışındaki Türklerin ana dilindeki yazılı anlatım yanlışların ortaya konması açısından alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırma Problemi

ABD'de yaşayan Türk çocuklarının yazılı anlatımlarında yazım, noktalama yanlışları ve anlatım bozuklukları nelerdir?

Alt Problemler

1. Araştırmaya katılan ABD'deki Türk çocuklarının yazılı anlatım metinlerinde karşılaşılan yazım yanlışları nelerdir ve bu yanlışların eyaletlere göre dağılımı nasıldır?
2. Türk çocuklarının yazılı anlatım metinlerinde yapmış oldukları noktalama yanlışları nelerdir ve bu yanlışların eyaletlere göre dağılımı nasıldır?
3. Türk çocuklarının yazılı anlatım metinlerinde yapmış oldukları anlatım bozuklukları nelerdir?

Sayıtlılar

Araştırmada öğrenciler, verilen konuları hazırlıksız ve herhangi bir yardım almadan yazmışlardır.

Sınırlılıklar

Bu çalışma 2020-2021 eğitim-öğretim yılında ABD'nin Ohio, Kaliforniya, Georgia eyaletlerinde bulunan 50 Türk öğrenciyle sınırlandırılmıştır. Toplanan veriler dış yapı özellikleri bakımından değerlendirilememiştir. İç yapıya ait unsurlar da incelemenin dışında tutulmuştur. Verilerde sadece yazım, noktalama yanlışları ve anlatım bozukluklarına bakılmıştır. Yazım-Noktalama yanlışlarının eyaletlere göre dağılımı yapılmış ancak Anlatım bozukluklarının eyaletlere göre dağılımı yapılmamıştır çünkü anlatım bozukluklarının nedenleri açıklanmıştır.

Tanımlar

Dil: “İnsan tarihinin herhangi bir çağında, belli bir topluluğun veya toplulukların içinde değer kazanmış ve tanınabilir bir duruma gelmiş sistemlere göre düzenlenip telaffuz edilen, boğumlu seslerden meydana gelmiş bir anlatım ve anlaşma aracıdır.” (Dilaçar,1968)

Ana dili: “İlk başta anneden sonrasında yakın çevreden öğrenilen, insanın bilinçaltına inen ve bireylerin toplumla bağlarını güçlendiren dildir.” (Aksan, 2007)

İki dillilik: “İnsanın farklı nedenlerle ve değişik şartlar altında birden fazla dili edinmesi veya ikinci bir dili ana diline yakın düzeyde öğrenmesi.” (Aksan, 2007)

Bölüm 2

Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar

Araştırmanın kavramsal çerçevesini oluşturan bu bölümde “ABD’de yaşayan Türk çocuklarının yazılı anlatımlarında yazım, noktalama yanlışları ve anlatım bozuklukları bakımından incelenmesi” başlıklı tez çalışmasına kaynak oluşturması bakımından Türklerin Amerika’ya göçü ve Amerika’da Türkçe eğitimi, ana dili, iki dillilik, iki dillilik türleri ve çok dillilik kavramları tanımlanmış sonrasında yazma becerisi ile ilgili araştırmalar yazını açıklanmıştır.

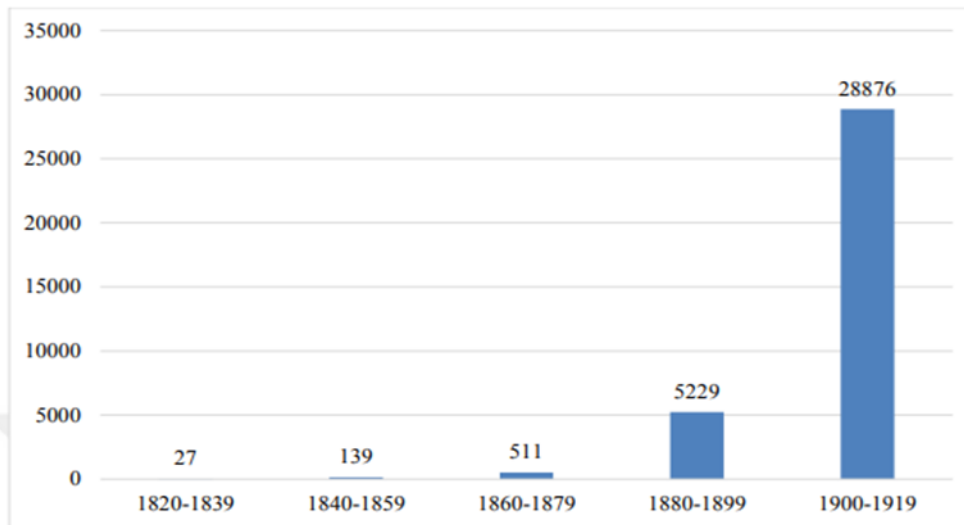
Türklerin Amerika’ya Göçü

Türkler, Amerika’ya birçok farklı neden ile göç etmişlerdir. Günümüzde de göç hareketleri devam etmektedir. Hem Türkiye’deki hem de diğer ülkelerdeki göçlerin en büyük nedeni ekonomik sebeplerdir. Göçlerin diğer nedenleriyse daha iyi eğitim alma, kendini geliştirme, daha iyi yaşam koşulları veya iyi şartlarda çalışmadır. Türkler de genel olarak yukarıda verilen nedenlerden dolayı göç etmişlerdir. Amerika’ya göçün nedenleri yıllara göre değişkenlik göstermektedir. Türklerin Amerika’ya göçü 3 göç bölümü olarak incelenmektedir (Keskin, Şahin, Uzunalioğlu, 2021).

Birinci Göç

Birinci göç, 1820 ile 1919 yılları arasını kapsamaktadır. ABD’ye yapılan birinci göç dalgasının önemli sebebi Osmanlı Devleti’nin 20. yüzyılın başında yaşadığı ekonomik buhrandır. Aşağıdaki tabloda bu yıllar arasında Osmanlı’dan ABD’ye göç eden göçmen sayısı verilmiştir.

Şekil 1: Osmanlı Devleti'nden ABD'ye Göç Eden Göçmen Sayısı (1820-1919)

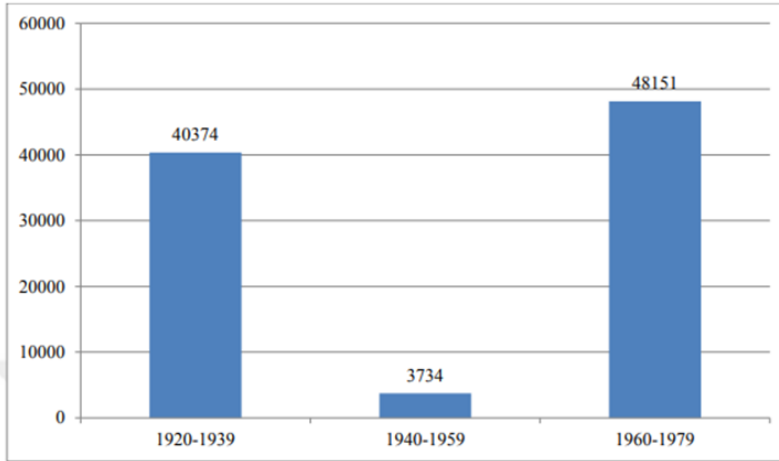
Kaynak: Yearbook Of Immigration Statistics 2016

ABD'ye Türklerin ilk geliş tarihleri hakkında kesin bir bilgi bulunamamıştır. Tahmini olarak 1820'li yıllardan Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu tarihe kadar yapılan ilk göçler yaklaşık olarak yüz yıllık süreci kapsamaktadır. Türklerin ABD'ye nasıl göç ettikleri ve ABD'deki yaşamlarını nasıl sürdürdüğü hakkında detaylı bilgiler bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalara göre, ABD'ye ilk göç hareketi Osmanlı döneminde başlamıştır (Dışişleri Bakanlığı, 1973; Yearbook, 2016; Konyalı, 2001). Osmanlı Devleti'nin son zamanlarında yaşadığı ekonomik sorunlar ve krizler, savaşlar, bunalımlar ve kaybedilen topraklar sebebiyle 1820-1920 yılları arasında genel olarak ülkeden diğer ülkelere göç sayısı artmıştır (Güler, 2004; Akgün, 2018).

İkinci Göç

İkinci göç bölümünü, 1920 ile 1980 yılları arasını kapsamaktadır. Aşağıdaki grafiklerde bu tarihler arasında ABD'ye göç eden göçmen sayısı verilmiştir.

Şekil 2: Türkiye'den ABD'ye Giden Göçmen Sayısı (1920-1979)

Kaynak: Yearbook Of Immigration Statistics 2016

Şekil 2'deki gibi 1960'lı yıllardan sonra ABD'ye yapılan göç sayısı artmıştır. Çünkü ABD Göç Yasası'nda (1965) değişiklik yapmıştır. Bu değişiklik sonunca devletlerin ABD'ye göç etmesine izin verilmiştir. Bu dönemde göç eden göçmenler birinci kuşak göçmenlere göre daha bilinçlidir. Türk göçmenler gittikleri ülkelerde kimliklerini kaybetmemek ve kendilerini çevrelerine tanıtmak için dernekler kurarak çeşitli faaliyetlerde bulunmuşlardır (Kaya, 2006).

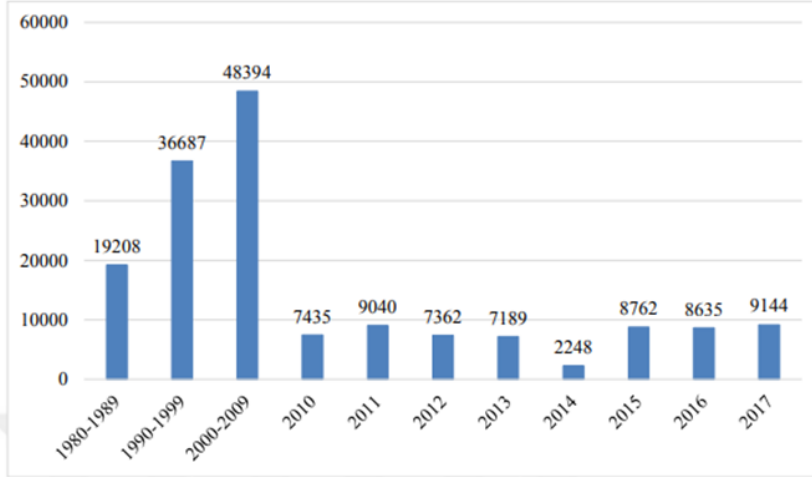
İkinci göçün yapıldığı dönemde Kurtuluş Savaşı sebebiyle çok sayıda erkeğin hayatını kaybetmesi, Türk nüfusunun azalmasına neden olmuştur. Ülkenin yeniden toplanıp güçlenebilmesi için erkek nüfusuna gereksinim duydukları görülmüştür. Türkiye Cumhuriyeti, Birinci Dünya Savaşı'nda iş gücü nüfusunun birçoğunu kaybettiği için bu dönemde göçü fiilen yasaklamıştır, aynı zamanda yurt dışında bulunan göçmenlerin geri dönmesi için Mustafa Kemal Atatürk, 1889-1924 tarihleri arasında Türk gemilerini Amerika'ya yollamıştır. Bunun nedeni ise oradaki Türk nüfusunun Türkiye'ye gelmesini kolaylaştırmaktır. Bu yöntem kısmen etkili olmuş ve Türklerin %86'sı ülkelere geri dönmüştür. Türklerin geri dönüşünde Türk topraklarına duydukları özlem ve Müslüman bir ülkeye gömülme isteği de etkili olmuştur (Akçapar, 2011; Halman, 1980; Karpas, 1995).

Üçüncü Göç

1980 sonrasını kapsayan göç hareketi üçüncü göç bölümü olarak kabul edilmiştir. 2014'te ABD'ye göç eden Türklerin sayısında ciddi bir azalma olsa da 2014'ten sonra göç eden

sayısında yeniden artış meydana gelmiştir. Aşağıdaki grafikte 1980'den 2017'ye kadar Türkiye'den ABD'ye giden göçmen sayısı verilmiştir.

Şekil 3: 1980-2017 yılları arasında Türkiye'den ABD'ye Giden Göçmen Sayısı

Kaynak: Yearbook Of Immigration Statistics 2016, Yearbook Of Immigration Statistic 2017

1980-1989 yılları arasında Türkiye'de yaşanan darbe olayı sonrasında Türklerin ülke dışına çıkması zorlaşmıştır ve 1980-1989 yılları arasında ABD'ye göç edenlerin sayısı azalmıştır.

ABD'de Türkler

Bu başlık altında ABD'deki Türk nüfusu, ABD'deki Türklerin eğitim durumu, ABD'de Türkçe öğretimi ve ABD'deki Türk dernekleri anlatılmıştır.

ABD'deki Türk Nüfusu

Amerikan Toplum Araştırması (ACS, American Community Survey, 2019) Kurulu'nun araştırmasına göre aşağıdaki tabloda ABD'deki Türk nüfusu gösterilmiştir.

Tablo 1*Amerika Birleşik Devletleri'nde Türk Nüfusu*

Yıl	Türk Nüfusu
2000 ACS	117,575
2005 ACS	164,945
2011 ACS	199,180
2019 ACS	212,489

Tablo 1'de görüldüğü gibi ABD'de yaşayan Türk nüfusu yıllara göre artmıştır. En son 2019'da yapılan Amerikan toplum araştırmasının verilerine göre ABD'de 212,489 Türk'ün yaşadığı tespit edilmiştir.

ABD'deki Türklerin Eğitim Durumu

Türk göçmenleri araştıran Angin (2003), bir çalışmasında, Amerika'daki Türk göçmenlerin, Almanya ve Kanada'da yaşayan Türklere göre daha az ayrımcılığa ve ırkçılığa maruz kaldıklarını, kimliklerinden daha az uzaklaştıklarını tespit etmiştir. Halman (1980), eğitilmiş Türklerin, gelir ve eğitim seviyesi düşük Türklere göre Amerikan yaşam tarzını benimsemeye daha eğilimli olduklarını belirtmiştir. Bu durum, farklı ülkelerde yaşayan Türk göçmenler için de geçerlidir.

Tablo 2*25 Yaş ve Üstü Türk ve Amerika Nüfusunun Eğitim Durumları*

	Amerika (toplam)	Türk
25 yaş ve üstü nüfus	206,471,670	127,593
Lise mezuniyetinden daha az	%14,1	%10,3
Lise mezunu veya dengi	%28,4	%17,5
Yükseköğretim mezunu	%29,0	%18,0
Lisans diplomalı	%17,9	%28,5
Yüksek lisans-doktora	%10,6	%25,7

Kaynak: (U.S. Census Bureau, 2011)

25 yaş ve üstü Türk nüfusunun %50'den fazlası lisans ve lisansüstü eğitime sahiptir. (Tablo 2) Bu oranın Amerika genelinde %28 civarı olduğu göz önünde bulundurulduğunda Amerika'daki Türklerin eğitim seviyesinin, ülke ortalamasında daha yüksek olduğu görülmektedir. Eğitim durumlarına göre Amerika genelinde sanat, bilim, eğitim ve iş dünyası alanında istihdam oranı %36'dır. Amerika'da yaşayan Türklerin bu alanda istihdamı %51'dir (U.S. Census Bureau, 2011). Türkiye'deki genç beyinlerin Amerika'ya göç etmesi sonucunda Amerika'daki Türklerin eğitim seviyesi yükselmiştir.

ABD`de Türkçe Öğretimi

Amerika'da yaşayan Türkler, iyi seviyede İngilizce bilmektedir. İngilizceyi çok iyi konuşmaları ana dili olan Türkçenin unutulmasına ve Türkçe dil becerilerinin yıllar içinde aşırma uğramasına neden olabilmektedir. Amerika'nın Türkiye'ye mesafe olarak çok uzak olması Türkiye'ye gelişlerin az olmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, Amerika'da doğan yeni kuşak Türk çocukları, yaz tatillerinde bile Türkiye'ye gelememektedir. ABD'de yaşayan Türk çocuklarının yaşadıkları ortama aktif katılımı için kendi ana dili, kültür ve tarih bilgisinin iyi olması gerekmektedir. Kendi geçmişini, tarihini ve ana dilini iyi bilen Türk çocuklarının daha özgüvenli ve başarılı olacağı düşünülmektedir. Bu yüzden Amerika'da Türkçe öğretimi, üzerinde durulması gereken önemli bir konudur.

Amerika'da yaşayan Türk çocuklarının Türkçe eğitimine ilişkin sorunlarının başında Türkçe kaynaklara erişim gelmektedir. Fakat günümüzde internet aracılığıyla birçok kaynağa ulaşılabilir olması, bu çocuklar için olumlu bir gelişme olmuştur. Bu durumun Türkçe öğretimini olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Türk çocukları kimliklerini kaybetmeden küreselleşen dünyada hem Türkçeyi hem de yaşadıkları ülkenin dilini yani İngilizceyi bilecek, donanımlı bireyler olmaları hâlinde yaşadıkları ülkeyle ikili ilişkilere katkı sağlayacaklardır. ABD farklı ülkelerden bireyleri içinde barındıran bir ülke olduğu için ana dili öğretimine herhangi bir engel koymamış ve desteklemiştir. Aşağıda ABD'de Türkçe öğretimine dair bilgiler verilmiştir.

ABD’de Türkçe öğretimi aşağıda iki başlıkta incelenmiştir:

1. Lisans Öncesi Türkçe Eğitimi: ABD’de lisans öncesi eğitim zorunludur. Bu eğitim dönemi, ilköğretim ve ortaöğretimdir. ABD’de ana dili destek derslerinin açılabilmesi için belli bir öğrenci sayısına ulaşılmak gereklidir. Amerika’da yaşayan Türkler dağınık olarak ikamet ettikleri için okullarda yeterli sayıda Türk öğrenci genel olarak bulunmamaktadır, bu yüzden ilköğretim ve ortaöğretimde Türkçe öğretimi resmî kurumlarda yapılamamaktadır. Fakat ABD’de faaliyet gösteren Türk dernekleri tarafından okullarda veya bulunan eyaletin kültür merkezlerinde, hafta sonları 2-6 saatlik Türkçe ve Türk kültürü dersleri verilebilmektedir (MEB, 2006: 73-78). Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı kurumlarda (camiler ve dernekler) da Türkçe dersleri verilmektedir.

Geçmiş yıllarda Türkiye’den ABD’ye Türkçe ve Türk Kültürü dersi için öğretmen gönderilmemiştir. Bu nedenle ABD’de öğrenim gören Türk öğrenciler ana dili eğitiminde ciddi sorunlar yaşamaktaydı fakat günümüzde Türkiye Cumhuriyeti ABD’de yaşayan Türk çocukları için öğretmenler yetiştirmekte ve görevlendirmektedir. Bu öğretmenler büyükelçilikler bünyesinde görev yapmaktadırlar.

2. Lisans Dönemi ve Sonrasında Türkçe Öğretimi: Lisans eğitimi sebebiyle tüm dünyadan öğrenci barındıran ABD, öğrencilerinin ana dilini öğrenmelerini ve geliştirmelerini desteklemiştir. Türkiye’den fazla sayıda öğrenci ve bilim insanı Amerika’ya gitmiş ve çeşitli alanlarda başarılı çalışmalar yapmışlardır.

Türkçe ABD’de diğer dillere nazaran daha az tercih edilse de belli üniversitelerde seçmeli olarak Türkçe dersi verilmektedir (Kaya, 2014).

ABD’deki üniversite kütüphaneleri kaynak bakımından çok zengindir fakat Türkçe öğretimi konusunda kaynak eksikliği vardır. Var olan kaynaklar da öğrencilerin seviyelerine uygun değildir ve aynı zamanda Türk kültürünü yansıtmaması sebebiyle kullanışsızdır fakat günümüzde Türkiye’deki çeşitli üniversite ve kurumlar Türkçe ve Türk kültürü dersi için ortak kitaplar hazırlamıştır. Bugün teknolojik yeniliklerle birlikte de Türkçe kaynaklara ulaşmak

kolaylaşmıştır. Yurt dışında okutulan Türkçe ve Türk kültürü dersleri de bir öğretim planı dâhilinde yürütülmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı yurt dışındaki Türk çocuklarının Türkçeyi ve Türk kültürünü öğrenebilmesi için programlar yayımlamaktadır. Güncel olarak Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2018 yılında Türkçe ve Türk Kültürü Dersleri kitapları 8 düzey için hazırlanmış ve yayımlanmıştır. Günümüze kadar beş öğretim programı yayımlanmıştır. Bu programlar ilk olarak 1986, 2000, 2006, 2009 yıllarında, son olarak da 2018 yılında yayımlanmıştır. İçerikleri yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına göre düzenlemeler yapılarak yenilenmiştir.

Hazırlanan öğretim programı içerik, amaçlar, öğrenme öğretme durumları ve ölçme ve değerlendirme açısından etkili ve sağlıklı bir şekilde hazırlanırsa yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının ana dili öğrenmeleri kolay olacaktır. ABD`de yaşayan Türk çocuklarının da belli bir program çerçevesinde Türkçeyi öğrenmeleri kolay, sistematik ve kalıcı olacaktır.

Türkçe öğretimi çerçevesinde karşılaşılan terimlerden dil, ana dili, tek dillilik, iki dillilik, iki dillilik türleri ve çok dillilik gibi kavramlar aşağıda açıklanmıştır.

Dil, Ana Dili, Tek Dillilik, İki Dillilik, İki Dillilik Türleri ve Çok Dillilik

Dil

Dil, insana ait bir anlaşma ve iletişim aracıdır. İnsanların üzerinde anlaşıp uzlaşmaya vardıkları simgeler düzenidir. İnsanlar, görüp izlediklerini, dinlediklerini ve okuduklarını dil sayesinde anlar; yine gördüklerini, duyduklarını, incelediklerini, düşünüp tasarladıklarını söz veya yazı ile anlatırlar (Deniz, 2003). Literatürde dilin tanımı için genel bir tanım bulunmamaktadır. Kısaca dil, insanlar arası iletişimi ve anlaşmayı sağlayan en güçlü araçtır.

Ana dili (Native language)

Ana dili, bireyin anne karnındayken başlayarak içselleştirdiği ve yaşadığı çevreden öğrendiği dildir. Aksan'a (2015) göre ana dili, başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden, daha sonra da ilişkili bulunan çevrelerden öğrenilen, insanın bilinçaltına inen ve bireyin toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dildir.

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük, “ana dili” kavramını “Çocuğun ailesinden ve içinde yaşadığı topluluktan edindiği dil.” olarak tanımlamaktadır.

Tek dillilik (Monolingualism)

Çocuğun 1-3 yaş arasındaki dönemde tek dil öğrenmiş olmasıdır. Aynı zamanda dilin anlama ve anlatma becerilerini sadece tek bir dilde gerçekleştirebilmesidir (Güzel, 2010). Sadece bir dilin konuşulduğu ortamlarda büyüyen çocukların ortamda konuşulan tek dili öğrenme durumudur.

İki dillilik (Bilingualism)

Bireyin iki dil bilmesidir. Güzel (2010), iki dilliliği “Bireyin bulunduğu yabancı bir ülkenin toplumunda, hayatının herhangi bir bölümünde, ana dilinden başka ikinci bir dili de iyi düzeyde bilmesi.” olarak tanımlamıştır.

İmer vd. (2011) ve Vardar (2002) iki dilliliği “Bireyin iki dil bilmesi ya da toplumda iki dil kullanılması durumu.” şeklinde tanımlamaktadır. İki dilliliğin bazı kesimler tarafından avantajlı olduğu düşünülmektedir. Baker (2011) iki dilliliğin avantajlarını aşağıdaki şekilde sıralamıştır:

- İletişim avantajı: İki dilde de iletişim kurulabilir.
- Kültürel avantaj: Geniş kültürlenme yaşanır ve hoşgörü artar, ırkçılık azalır.
- Bilişsel avantaj: İki dilde de düşünüldüğü için yaratıcılık kazandırır.
- Karakter avantajı: Öz saygı ve öz güveni artırır.
- Müfredat avantajı: Okuldaki başarı artar.
- Maddi avantaj: İş bulma alanı genişler ve farklı alanlarda iş bulunabilir.

Yukarıdaki tanımlardan da anlaşılacağı üzere iki dilliliğin literatürde ortak bir tanımı yoktur. Tanımlar arası ortak noktalar olduğu gibi farklı noktalar da mevcuttur. Genel anlamıyla iki dillilik, bireyin ana dilinden başka bir dille tanışması ve bu dilde kendini, ana dili konuşuru düzeyinde olmasa bile, iyi ifade edebilmesidir.

İki Dillilik Türleri: Ortak bir tanımı olmayan iki dilliliğin kazanım şekilleri, öğrenilen bağlam, kazanılan yaş gibi unsurlarda farklılık göstermektedir. Literatürde iki dillilik türleri farklı kaynaklarda çeşitli şekillerde anlatılmaktadır. Aşağıda iki dilliliğin türlerine ilişkin sınıflandırma yapılmıştır (Özdemir, 2021).

- “1. Dili kazanma şekline göre
2. Her iki dildeki yeterlik düzeyine göre
3. Dildeki yetkinlik durumuna göre
4. Dillerin edinildiği yaşa göre
5. Zihinsel süreçlere göre
6. Dilin durumu ve öğrenme çevresine göre”

1. Dili kazanma şekline göre

İki dillilik dili kazanma şekline göre ikiye ayrılır.

1.1 Doğal iki dillilik: Bireyin iki dili de doğrudan aktif ve pasif bir biçimde kullanmasıdır. Doğal iki dilli olarak kabul edilen bireyler, göç nedeniyle yabancı bir ülkede eğitim görme veya annelerin yabancı olması sebebiyle iletişim kurmak için ikinci dili de edinenlerdir. Örneğin Almanya’da yaşayan Türk çocukları, ikinci bir dil ile göç sebebiyle karşılaşmışlardır ve bu nedenden ötürü bilinçli bir dil öğrenme söz konusu değildir. Bu çocuklar iletişim kurma ihtiyacından dolayı Almancayı herhangi bir eğitim programına dâhil olmadan tabii ortamında edinirler (Güzel, 2010).

1.2 Kültürel iki dillilik: İkinci bir dilin, örgün eğitim içerisinde birinci dile ek olarak öğrenilmesidir. Bu bireyler her iki dili de iyi düzeyde bilirler fakat her alanda iki dili de aynı aktiflikte kullanmazlar (König, 1987).

2. Her iki dildeki yeterlik düzeyine göre

İki dillilik kişinin her iki dilde de sergilediği yeterlik düzeyine göre üçe ayrılmıştır.

2.1 Dengeli iki dillilik: İki dili de dengeli bir şekilde kullanabilme durumudur. Bireyin, her iki dilde de eşit yeterliğe sahip olma durumudur (Haugen, 1973).

2.2 Baskın iki dillilik: Bireyin bir dilde daha baskın olma durumu. Birey iki dilden birinde temel dil becerileri açısından daha baskındır (Uyar, 2012).

2.3 Sınırlı iki dillilik: Bireyin her iki dilde de temel dil becerileri açısından düşük gelişim göstermesidir. Her iki dilde de sahip olduğu yeterlik dili öğrenme sürecindeki verimsizlikten dolayı sınırlıdır (Uyar, 2012).

3. Dildeki yetkinlik durumuna göre

İki dillilik, iki dildeki yetkinlik durumuna göre ikiye ayrılmıştır.

3.1 Üretimsel iki dillilik: Bireyin her iki dilde de konuşabilme veya yazabilme durumudur. Fakat her iki dilde de konuşup yazabilse de iki dilde de eşit yetkinliğe sahip olduğu söylenemez (Bialystok, 2001).

3.2 Algısal iki dillilik: Bireyin anlatma becerisine sahip olmayıp bir dilde anlama becerisine sahip olduğu durumdur. Algısal iki dillilikte birey toplumda kabul görülmüş çoğunluk dilini evde konuşulan dile tercih etmektedir çünkü çoğunluğun konuştuğu dil bireye daha prestijli gelmektedir (Bialystok, 2001).

4. Dillerin edinildiği yaşa göre

İki dillilik bireyin dili edindiği yaşa göre ikiye ayrılmıştır.

4.1 Erken iki dillilik ve geç iki dillilik: Birey eğer ikinci dili çocukluk döneminde (genellikle 3 yaşa kadar) öğrenmişse buna erken iki dillilik denir. Eğer birey ikinci dili yetişkinlik döneminde edinirse bu durum geç iki dilli olarak kabul edilir. İkinci dili erken dönemde edinen bireye erken iki dilli denir ancak ikinci dili geç öğrenen birine geç iki dilli denir (Hoffmann, 1991).

4.2 Eş zamanlı ve ardışık iki dillilik: Dili aynı anda edinilmesine eş zamanlı iki dillilik denir. İki dili eş zamanlı olarak çocukluk döneminde maruz kalma durumudur. Çocuk her iki dile de bebeklik ve çocukluk döneminde aynı anda maruz kalmaktadır (Patterson, 2002).

5. Zihinsel süreçlere göre

İki dilli bireylerin zihninde dilsel kodların nasıl düzenlendiğine göre bu süreç üçe ayrılır.

5.1 Eklemeli (bileşik/compound) iki dillilik: Bireyler, tek bir kavramı iki dilde de nasıl ifade edileceğini bilmektedir. Bu bireyler, kendilerine bir soru yöneltildiğinde sorunun yöneltildiği dilde cevap vereceğinin farkında olur. Örnek olarak “kalem” kelimesini Türkçe ve İngilizce olarak ifade etmesini bilen çocuğa “Bu nedir?” ya da “What is this?” diye sorulduğunda, çocuk sorunun yöneltildiği dile göre cevap verebilir. Çocuk her iki dili eş zamanlı olarak öğrendiği için aynı kavramın iki farklı şekilde ifade edilebileceğinin farkındadır. Eklemeli/bileşik iki dillilikte “sözcükler ve sesler” farklı olmasına rağmen “anlam” bakımından bir fark yoktur (Güzel, 2010).

5.2 Eş güdümlü (koordine/coordinate) iki dillilik: Çocuk ilk olarak kendine uygun bir dil sistemi kurar; bu dil sisteminden sonra ikinci bir dil sistemini kurar ve her iki dil sistemini de eş zamanlı ve birbirinden bağımsız bir şekilde işletir (Kaya ve diğerleri, 2019).

5.3 Bağımlı (yardımcı/subordinate) iki dillilik: Bu durum bir dilin diğer dilin üzerinde baskın olmasıyla ortaya çıkar. Bağımlı iki dillilikte ikinci dil birinci dil yardımıyla öğrenilmiştir. Bu sebepten dolayı bireyler iletişim kurarken iki dil arasında güçlü oldukları dilden zayıf oldukları dile kelime aktarımı yaparlar (Kaya ve diğerleri, 2019).

6. Dilin durumu ve öğrenme çevresine göre

Dilin durumu ve öğrenme çevresine göre iki dillilik ikiye ayrılmaktadır.

6.1 Elit iki dillilik: Elit iki dilliler, ikinci bir dili kendi istekleri ya da ailelerin yönlendirmeleri sonucunda keyfi olarak öğrenmiş kişilerdir ve elit iki dilliler genel olarak oldukça yüksek eğitim seviyesindedir. Farklı bir dil konuşan bakıcısı olanlar, tatil için başka ülkelere gidenler, uluslararası işlerde görevli olan bireyler ve bunların çocukları elit iki dilli kabul edilebilir (Güzel, 2010).

6.2 Halk iki dilliliği: Halk iki dilliliği, yaşadığı ülkede mecburi olarak ikincil bir dili öğrenme durumudur (Tosi, 1982).

Çok Dillilik (Multilingualism)

Çok dillilik, iki veya daha fazla dilin bir birey ya da topluluk tarafından kullanılmasıdır. Çok dillilik Saydı'ya göre, bireyin ya da topluluğun çeşitli dillerde konuşup kendini ifade edebilmesine verilen addır (Saydı, 2013). Çok dilli toplumlarda birey birden fazla dilde konuşma becerisini geliştirse dahi yazma becerisi geri planda kalmaktadır çünkü konuşma ve dinleme informel ortamda, yazma ve okuma formel ortamda öğrenilmektedir. Genellikle yurt dışında yaşayan Türk çocukları yaşadığı ülkenin resmî dilinde eğitim almaktadır. Bu nedenle iki dilli ya da çok dilli bireylerde yazma becerisi genellikle geri planda kalmaktadır. Aşağıda yazma becerisi ve yazılı anlatım açıklanmıştır.

Yazma Becerisi ve Yazılı Anlatım

Dil öğretimi dört temel beceri üzerinde kurulmuştur. Bunlar okuma, yazma, konuşma ve dinlemedir. Dil becerileri genel olarak anlama ve anlatma becerilerinden oluşur. Anlama becerisi okuma ve dinleme; anlatma becerisi de konuşma ve yazma becerilerini kapsar. Dil becerileri alt boyutlara ayrılmıştır. Fakat her beceri birbirinden kopuk değildir, aksine birbirini tamamlar niteliktedir. Kazanılan ilk beceri dinleme becerisi, son beceri ise yazma becerisidir. Yazma becerisini edinebilmek için dinleme, konuşma, okuma becerilerinin belli bir düzeye gelmiş olması gerekmektedir. Bu çalışmada yurt dışındaki Türk çocuklarının yazma becerisindeki eksiklerinin üzerinde durulmuştur. Yazma becerisi içinde de özellikle yazım yanlışları kategorize edilerek incelenmiştir. Bu anlamda, literatür taramasında yazma becerisi ilgili farklı tanımlar bulunmuştur, bunlar aşağıda verilmiştir.

Karakuş'a göre yazma: "Duygu, düşünce ve hayallerin, istek ve arzuların, bilinen ve görünenlerin, okunan veya duyulanların kelimelerle kâğıt üzerine anlaşılır ve etkili bir şekilde aktarılmasıdır." (Karakuş, 2002).

Duygu ve düşüncelerimizin yazıya aktarılmasına “yazma” denir. Yazma eylemini gerçekleştirebilmek için psikomotor becerilerinin gelişmesi gereklidir. Örneğin yazabilmek için el kalem tutabilmeli, göz de örnekleri görebilmeli ve takibini yapmalıdır. Bu ifadeler yazmanın daha çok motor özellikleri ile ilgilidir (Barın, 2006). Yazma becerisine sahip olabilmek için motor becerilerimizin tamamlanmış olması gereklidir. Yazı yazarken aktarılmak istenen ifadenin net ve yazının anlaşılır olması için uyulması gereken bazı kurallar vardır. Bu kurallara uygun yazı yazmak önemlidir.

Yapılan literatür taramasında iki dilli çocukların en çok yazma becerisi alanında zorlandıkları görülmüştür. Örneğin Şen (2016) çalışmasında Belçika’daki Türk çocuklarının yazım ve noktalama hataları, ses bilgisi, şekil bilgisi, anlam bilgisi ve söz dizimsel yazım yanlışlarını tespit etmiştir. Belet (2009)’in çalışmasına göre de iki dilli Türk çocuklarının en çok yazma becerisinde zorlandıkları görülmüştür.

Yazma becerisine ilişkin karşılaşılan sorunların başlıca sebeplerinden biri de “ilk okuma yazma öğretimi” uygulamalarının dillerde farklılık göstermesidir. Aşağıda Türkçe dersi ilk okuma yazma öğretimi açıklanmıştır.

İlk okuma yazma öğretimi süreci öğrencilerin hayatlarında sürekli kullanacakları ve önemli bir yere sahip olan dört temel dil becerilerini geliştirmeye yönelik bir süreçtir. Akyol’a (2005) göre, ilk okuma yazmanın temel amaçları öğrencilere Türkçeyi doğru ve etkili kullanmalarını sağlayan dört temel beceriyi (okuma, yazma, konuşma, dinleme) kazandırarak Türkçeyi sevdirmektir. Ses temelli cümle yönteminin esas alındığı Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda (MEB, 2015) ilk okuma yazma öğretimi, aşağıdaki sıra takip edilerek gerçekleştirilir:

1. İlk okuma yazmaya hazırlık
2. İlk okuma yazmaya başlama ve ilerleme (Sesi tanıma, hissetme; harfi okuma ve yazma, cümle oluşturma; metin oluşturma.)
3. Bağımsız okuma ve yazma

Türkiye’de yukarıda belirtilen sıra ile Türkçe öğretimi gerçekleştirilir. ABD’de yaşayan Türk çocuklarının bu şekilde bir Türkçe eğitimi almadıkları için dört beceri içinde en çok yazma becerisinde zorlandıkları tespit edilmiştir. Literatürde Türkiye’deki iki dilli çocuklara Türkçe öğretimine ilişkin yapılan çalışmalar (örn. Belet, 2009; Susar Kırmızı, Özcan ve Şencan, 2016; Aslan, Arslantaş ve Aslan, 2015; Gözüküçük, 2015; Tulu 2009) bulunmaktadır. Bununla birlikte ABD’de yaşayan iki dilli Türk çocuklarının yazım yanlışlarını inceleyen bir çalışma tespit edilmemiştir. Sadece Şen (2016)’in Belçika’da yaşayan Türk Çocuklarının üzerinde yaptığı bir çalışma mevcuttur.

Yazılı anlatımın etkili ve ifadelerin net olmasını istiyorsak zengin bir kelime hazinesiyle metinlerimizi yazmalıyız (Kırbaş, 2006). Yazılı anlatımı geliştirmek için çeşitli Türkçe kaynaklardan yararlanmalı ve bol bol okuma yapılmalıdır. Yazılı anlatımda standart Türkçe kullanılır. Ağız özelliklerini yazılı anlatımda kullanmak etkili yazı yazmayı engeller. Yazma becerisi geliştirilebilen bir beceridir; bu yüzden bol bol yazılı anlatım çalışmaları yaptırmak gereklidir (Göğüş, 1978; Demirel, 1999). Yazma becerisini geliştirmenin en temel yolu alıştırmadır.

Yaptığımız bu çalışmayla iki dilli Türk çocuklarının Türkçeyi öğrenme sürecinde yazma becerisindeki eksikliklerine dair alan yazınındaki tartışmalara bir katkı sağlayabileceğimiz kanaatindeyiz.

Yazma Becerisinin Amaçları

Yazma becerisi dört temel beceriden biridir ve günümüzde özellikle baskın olmayan dilde geri planda kalmış bir beceri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir milletin mensupları ana dilinde hem konuşup hem de yazabilmelidir. Yazılı metinler belli amaçlar çerçevesinde oluşur. Göğüş (1978) bunları, yedi yönden incelemiştir ve amaçlar aşağıda özetlenmiştir:

Yazılı Bildirme Yönünden

- Sorulara yazıyla cevap verebilmek.
- Yazarken olaylara mantıklı bir sıra verebilmek.

- Yazıdaki olaylara göre paragraf yapabilmek.
- Yazıya ve yazının bölümlerine uygun başlık koyabilmek.
- Yazıdaki ana düşünceyi belirtebilmek.

Yazı Türlerine Alışma Yönünden

- Makale, dilekçe, hatıra, mektup türü yazıları biçim ve anlatım özelliklerine göre yazabilmek.
- Resmî yazışma kurallarını öğrenmek.

Yaratıcı Yazılar Yazma Yönünden

- Hikâye, roman ve oyun gibi türler için konu bulmaya ve bulduğu konuyu kuralına uygun yazmaya alışmak.
- Bir düşünceyi ya da görüşü açıklayan, tartışan yazılar yazmaya alışmak.

Bilgi Toplayarak Yazma Yönünden

- Topladığı bu bilgileri bir yazı yazmak için sıralamaya alışmak.

Anlatma Yönünden

- Yazısında yazı diline geçmemiş yerel ağızlar, sözcük ve deyimler yerine, kültür ağızındaki karşılıklarını kullanmaya çalışmak.

Noktalama ve Yazma Yönünden

- Noktalama işaretlerini doğru yerlerinde kullanarak yazıyı anlaşılır duruma getirebilmek.
- Yazım kurallarını öğrenmeyi sağlamak.

Yazılı Anlatımın Yapısı

Deniz (2003) yazılı anlatımın yapısını dört başlıkta incelemiştir bunlar: Dış yapı, yazım, noktalama, iç yapıdır (Deniz, 2003). Dört yapının her biri kendi içinde uyumlu olmalıdır ve her

bir yapının kendi arasında da uyum içinde olması yazılı anlatımın uyumlu, doğru ve güzel olmasını sağlar. Şen (2011) çalışmasında yazılı anlatımı: Dış yapı, yazım ve noktalama ve iç yapı (konu, plan, başlık, kelime, cümle, paragraf) olarak üç başlık altında incelemiştir. Yazım ve noktalama bazı kaynaklarda ayrı bir bölüm olarak ele alınırken (Zorbaz, 2010) bazı kaynaklarda yazım ve noktalama aynı başlıkta (Deniz, 2003) açıklanmıştır.

Aşağıda yazılı anlatımın yapısı kısaca açıklanmıştır.

1. Dış Yapı (Biçimsel Özellikleri)

Yazılı anlatımın dış görünüşüdür. Yazıya ilk bakıldığında görünen şekil özellikleridir. Dış yapı yazıyla okuyucu arasındaki ilk uyarandır. Yazılı anlatımda dış yapı unsurlarına dikkat edilirse okur tarafından ilgi çekici bulunur ve okumaya karşı istek artar. Dış yapı unsurlarında ilk olarak kâğıt düzeni önemlidir. Kâğıt düzeni yazının dış yapısını oluşturur. Günümüzde kâğıt düzenini sağlamak daha kolaydır. Bilgisayar ortamında bulunan programlar vasıtasıyla hazır şablon üzerinden yazılı metinler oluşturulur. Yazılı anlatım oluştururken dikkat edilmesi gereken dış yapı unsurları vardır. Yazılı anlatımdaki dış yapı unsurlarının bazıları aşağıda verilmiştir.

- Kâğıdın kenarlarından uygun boşluklar bırakmak.
- Harfleri doğru şekliyle yazmak.
- Harfleri okunaklı bir şekilde yazmak.
- Satırlar arasında uygun ve eşit boşluklar bırakmak.
- Satırları aynı hizada yazmak.
- Kelimeler arası uygun boşluk bırakmak.
- Kâğıda isim gibi tanıtıcı bilgiler yazmak.
- Kâğıdı temiz ve düzgün kullanmak.

2. Yazım

Yakıcı (2004) yazımı şöyle açıklamıştır: “Bir dilin söz varlığını, o dönemde geçerli olan ses, biçim, köken vb. kurallara uygun olarak yazıya geçirme, dildeki sözcükleri ve ekleri kurallarına uygun olarak yazmadır.” Özetle, bir dilin belli bir kural çerçevesinde yazıya geçirilmesi yazım olarak ifade edilebilir.

İmla, yazının anlaşılır olmasını kolaylaştırır. Konuşma dilinin yazı diline geçmesini engeller. Sesler ve ses uyumları, kelime ve eklerin yazılışı, sayıların yazılışı, bitişik ve ayrı yazılan birleşik kelimeler, büyük/küçük harflerin kullanımı, alıntı yapılan kelimelerin yazılışı, yabancı adların yazılışı, noktalama işaretlerinin kullanımı, kısaltmaların yazılışı yazım kuralları ile belirlenir.

3. Noktalama

Noktalama işaretleri için Bağcı (2007), “Duygu ve düşüncelerimizi daha açık ve daha etkili ifade etmek, okumayı ve anlamayı daha da kolaylaştırmak ve cümlelerdeki duraklama yerlerini belirlemek için kullanılmaktadır.” şeklinde ifade etmektedir. Noktalama işaretleri yazılı metnin anlaşılmasını kolaylaştırır ve daha etkili hâle getirir. Noktalama işaretlerinin sayısı fazladır fakat yazılı anlatımda bazı noktalama işaretleri daha sık kullanılır. Yazıda sık kullanılan noktalama işaretleri şunlardır: kesme işareti, tırnak işareti, virgöl, soru işareti, ünlem işareti, noktalı virgöl, iki nokta, üç nokta, nokta, kısa/uzun çizgi. Noktalama işaretlerinin özellikle sözdizimi ile ilgili olanlarının öğrenilmesi, ana dilinin söz dizimsel özelliklerini bilmekten geçmektedir.

4. İç Yapı (İçerik)

Yazılı anlatımda iç yapıyı oluşturan unsurlar şunlardır: konu, plan, başlık, kelime, cümle, paragraf.

-Konu: Özdemir (2004), konuyu “Üzerinde duracağımız, yazı yazacağımız, söz söyleyeceğimiz şeyin anlatım dilindeki adıdır.” şeklinde tanımlar. Evrendeki her şey için yazı yazılabilir.

Yazılı anlatımın gerçekleşebilmesi için bir konunun olması gereklidir çünkü yazılan tüm yazılar bir konu etrafında ilerler. Yazılı anlatımın konusu belirlenirken hedef kitlenin yaşı, cinsiyeti, ilgi alanları ve yaşadığı çevre gibi faktörler dikkate alınmalıdır (Şen, 2011).

-Plan: Yazılı anlatımlarda üç bölüm üzerinden plan yapılır: giriş, gelişme, sonuç.

Giriş bölümü: Genellikle yazının konusunun verildiği bölümdür.

Gelişme Bölümü: Girişte belirtilen konunun ayrıntılarının verildiği bölümdür.

Sonuç Bölümü: Giriş ve gelişme bölümünde anlatılanların bir sonuca bağlandığı bölümdür.

-Başlık: Yazının içeriği hakkında verilen ipucudur ve “yazıda işlenecek fikrin izlerini taşır (Tansel, 1987).” Aktaş ve Gündüz (2001) iyi bir başlık oluştururken nelere dikkat edilmesi gerektiğini aşağıda sıralamıştır:

1. Başlık kısa, öz ve dikkat çekici olmalıdır.
2. Başlık konuyu tam olarak kapsamalıdır.
3. Başlık içeriği kısa bir şekilde formüle edebilmelidir.

-Kelime: “Türkçede varlık, kavram, nitelik, durum ve hareketler, kelime ve kelime grupları ile karşılanır (Karahan, 1999).” Yazılı anlatımın anlamlı ve etkili olması için kelime haznesinin zengin olması gerekir. Kelimelerin nerede ve hangi anlamda kullanılacağına bilinmesi kurallara uygun bir yazılı anlatım için önemlidir.

-Cümle: Kantemir (1991) cümleyi “Bir fikri, bir duyguyu, bir dileği, bir olayı bir hüküm hâlinde anlatan sözcük dizisi.” olarak tanımlamıştır. Etkili ve anlamlı cümle kurmak için cümle yapısı bilinmelidir. Türkçe yazım kurallarına göre cümlenin temel unsurları özne ve yüklemidir.

-Paragraf: Paragraf, şekil itibarıyla düz yazının bir satır başından diğer satır başına kadar uzanan birimdir (Yakıcı vd., 2004). Yazılı anlatımda paragraf önemlidir çünkü paragraf okuyucuya kolaylık sağlar ve verilmek istenen konu kademeler hâlinde sunulur.

Yukarıda görüldüğü gibi yazılı anlatımda her basamak kendi içinde kurallara sahiptir. Yazılı anlatımlar oluşturulurken sestem heceye, heceden kelimeye, kelimedem cümleye, cümleden paragrafa, paragraftan metne doğru sıra takip edilir. Yazılı anlatımın etkili ve kurallara uygun olması için her aşama önemlidir.

Yazılı Anlatımın Boyutları

Yazmanın bilişsel, duyuşsal ve devinişsel olmak üzere üç boyutu vardır. (Bloom Taksonomisi)

Bilişsel boyut: Elde edilen bilgilerin ve okunanların sıraya konularak zihinsel işlemlerden geçirilmesi ve yorumlanmasıdır.

Duyuşsal boyut: Anlatımın sadeliği, akıcılığı, etkili olması ve yazının okunaklılığıdır. Yazılı anlatımda gereksiz ifadelerden kaçınılmalıdır.

Devinişsel boyut: Yazma araçlarını kullanma ve yazmadaki kas hareketlerinin eş güdümüdür. Yazma işleminin gerçekleşebilmesi için belli bir fiziksel beceriye erişmiş olmak gereklidir.

İyi bir yazılı metne ulaşmak için çeşitli aşamalardan geçmek gereklidir. Akyol (2006)'a göre yazma aşamaları: 1. Başlangıç aşaması, 2. Gelişim aşaması, 3. Yoğunlaşma aşaması, 4. Deneyim aşaması, 5. Süreci kavrama ve geliştirme aşaması, şeklindedir. Bu aşamalara uygun yapılan bir yazılı anlatımın anlaşılması kolay ve etkili olur.

Yazılı Anlatımda Anlatım Bozuklukları

İletişimin temel becerisi dildir. Dili kalıcı kılan ise yazılı anlatımdır (Aktaş ve Gündüz, 2002). Yazılı anlatım sayesinde kalıcılık sağlanarak düşünce, duygu ve olaylar başkalarına ve geleceğe ulaştırılır. Böylelikle yazılı anlatım sayesinde kalıcılık sağlanır (Aktaş ve Gündüz, 2002). Yazmanın iletişimdeki önemi geri planda kalmakta, daha çok eğitimdeki önemine ağırlık verildiği görülmektedir.

Ana dili olan Türkçe'de yer alan dört temel dil becerisini iyi öğrenememek ve ana dili bilincini tam olarak kazanamamış olmak, anlatım bozukluklarına neden olmaktadır (Pilancı,

1998). Yazılı anlatım bozukluğu konusunun daha iyi anlaşılması açısından, konuyu oluşturan kavramların açıklanmasında fayda bulunmaktadır. Yazılı kavramı; yazılmış olan, anlamına gelmektedir (Güncel Türkçe Sözlük, 2018). Anlatım kavramı; bir düşünceyi, bir duyguyu, bir tasarımı, bir konuyu sözle ya da yazıyla bildirme demektir (Yazın Terimleri Sözlüğü, 1974). Bozukluk kavramı ise biçimsel ve dilsel yanlışlıkları bulunan (anlatım) anlamına gelmektedir (Yazın Terimleri Sözlüğü, 1974). Anlatılmak istenenin tam olarak iletilmesini engelleyen eksiklikler ve hatalar, genel olarak anlatım bozukluğu adı altında değerlendirilmektedir (Gökdayı, 2008). Yazının kuralları, yazan ve okuyan için bir buluşma adresidir (Akbayır, 2011). Yazılı anlatım çalışmalarında öğrencilerin ifade ve dil açısından kusursuz olması amaçlanmaktadır. Fakat anlatım sırasında çeşitli dil ve ifade yanlışlıkları yapılabilmektedir (Büyükikiz, 2009). Yazılı anlatımda yapılan anlatım bozuklukları yazının anlaşılmasını zorlaştırmaktadır. Yazılanların eksik veya yanlış anlaşılması sonucunda, yazılı anlatımda anlatılmak istenilen konunun tam olarak aktarımı gerçekleşmemektedir. Anlatım bozukluklarını engellemenin temel şartı sık yapılan yanlışları bilmek ve tespit etmektedir. Anlatım bozuklukları bilinçli ve sürekli yazma çalışmaları ile düzeltilebilmektedir (Aktaş ve Gündüz, 2002). Yazılı anlatımda düşünce ve duyguların eksiksiz ve doğru bir şekilde aktarılması için anlatım bozukluğu yapmamak önemlidir.

Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Hazırlanan Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programında Yazma Becerisi

Öğretim programları ana dili öğretiminde yol göstericidir ve en büyük yardımcıdır. Eğitimdeki faaliyetlere kılavuzluk eder. Türkçe öğretim programlarının amacını Demir ve Yapıcı şu şekilde ifade etmişlerdir: “Çocuğun hızlı veya yavaş gelişmekte olan dil becerilerini istenilen biçim ve formata sokmak ve onu dilin kendisine sunduğu bütün imkânlardan yararlanabilecek düzeye getirmek (Demir ve Yapıcı, 2007).”

Yurt dışındaki Türk çocuklarının ana dili eğitimleri için Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu son olarak 2018 yılında “Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı (1, 2,

3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Seviyeler) (MEB, 2018)” adıyla bir öğretim programı yayımlamıştır. Bu programda dört temel becerinin (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) kazanımları sarmal yapıda ve sekiz seviyeye göre düzenlenmiştir. Kazanımların sayısı ve zorluğu hiyerarşik biçimde artan bir şekilde hazırlanmıştır. Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı’nın uygulanması sürecinde, her seviye için belirlenen 8 tema oluşturulmuştur. Programda seviyelere göre alt temalar da oluşturulmuştur.

Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Programı öğrenme ve öğretme süreçlerinde hedef kitlenin özellikleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Öğrencilerin derse aktif katılmasını sağlayacak kazanımlar konmuştur. Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı’nı uygulama aşamasında öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir. Öğretmenler eğitim verecekleri ortamı oluştururken öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini, merak ve gereksinimlerini dikkate almalıdır. Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının, Türkiye’de yaşayan Türk çocuklarından farklı olduğu ve her birinin özel şartları olduğu unutulmamalıdır. Türkçe ve Türk Kültürü dersinin verimliliğini artırmada önemli etkenlerden biri de ev ödevleridir. Farklı ülke şartlarında derslerin sınırlı bir zaman diliminde uygulanıyor olması ev ödevlerini önemli hâle getirmektedir. Ev ödevleri ile evde de öğrenme devam etmektedirler. Ödevler bu nedenlerden dolayı dersin hedeflerine ulaşmada büyük önem taşımaktadır (MEB, 2018).

Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı’nın kazanımları oluşturulurken hedef kitlenin buldukları konular dikkate alınmıştır. Buna göre birinci sınıf düzeyindeki öğrenciler, yaşadıkları ülkelerde okuma yazma eğitimi almaya başlamaktadır. Ülkeler arası farklılar olsa da genel olarak okuma yazma eğitimi 1-3 yıl içinde gerçekleşmektedir (MEB, 2018).

MEB 2018 Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Programı’nda kazanımlar seviyelere göre dağıtılmıştır. 2018 Programı’nda temel dil becerileri dört başlık altında verilmiştir. Her beceri için ayrı kazanım verilmiştir. Dinleme becerisine ait 18, konuşma becerisine ait 16, okuma becerisine ait 37 ve yazma becerisine ait 22 kazanım olmak üzere toplam 93 kazanım yer almaktadır. Yazma becerisine yönelik Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocukları İçin Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı’nda yer alan 22 kazanım aşağıda verilmiştir.

İki Dillilik Bağlamında Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Ana Dilinde Yazma Becerisinin Önemi

İki dilliliğin tanımını (Aksan, 2007) “İnsanın çeşitli sebeplerle ve değişik şartlar altında birden fazla dili edinmesi, kullanması veya ikinci bir dili ana diline yakın düzeyde öğrenmesi.” olarak tanımlamaktadır. İki dillilik konusunda ortak bir tanım yapılamamaktadır fakat tanımlardan da yola çıkarak iki dilliliği birden fazla dili bilmek ve kullanmak olarak açıklayabiliriz. İki dillilik toplumun bazı kesimleri için sorun olarak görülmekte fakat bazı araştırmacılara göre ise pozitif güç olarak görülmektedir. Ana dili eğitimine önem verilirse iki dilliliğin sorun olmaktan çıkacağı düşünülmektedir. Çünkü birey ana dilini iyi bir şekilde biliyorsa ikinci dilin yapısını ve kurallarını öğrenmesi, karşılaştırması kolay olur. Ana dilini iyi düzeyde bilen, kavram geliştiren, bu dili soyut düşünme aracı olarak kullanabilen, düşündüklerini ana dilinde ifade edebilen ve bu dille ifade edilen düşünceleri anlayabilen birey aynı yeteneklerini yaşadığı ülke diline de aktarabilmektedir (İleri, 2000).

İki dillilik üzerine çalışmalar yapan Cummins (2001), iki dilliliğin çocuklara farklı alanlarda avantajlar sağladığını, özellikle eğitim alanında iki dilli çocuklara ana dili etkin bir şekilde öğretildiğinde okul başarısının artacağını ifade eder.

Yaptığımız araştırmadan da görülebileceği üzere yurt dışındaki Türk çocukları yazma becerisinde diğer becerilere göre daha çok sorun yaşamaktadır. Çoğu Türk çocuğu Türkçe konuşabilse bile yazma becerisinin konuşma becerisi kadar gelişmediği yapılan bu çalışmanın sonunda yer almaktadır. Dört temel beceriden yazılı anlatım becerisi gelişmiş olan birey diğer becerilerde de başarı sağlayacaktır. Böylelikle ana dilinde başarıyı yakalayacaktır. Ana dili öğretilirken dört temel becerinin genel olarak aynı oranda ve düzeyde öğretilmesine dikkat edilmelidir. Ana dilde bolca uygulamalı etkinlikler yapılmalı ve anında geri dönüt verilmelidir. Ana dilini iyi öğrenen Türk çocuğundan hayatın diğer alanlarında da başarıyı daha kolay elde etmesi beklenmektedir.

Bölüm 3

Yöntem

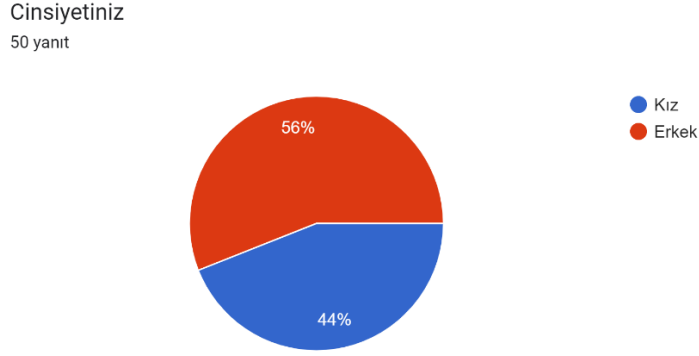
Araştırmanın Modeli

Amerika' da yaşayan Türk çocuklarının ana dillerinde oluşturdukları yazılı metinlerde ne tür yazım yanlışları yaptıklarını tespit etmek amacıyla yapılan bu çalışma, tarama modelinde bir çalışmadır çünkü var olan durumu olduğu gibi ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmada, tarama modellerinden biri olan betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama, geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu ve olayla ilgili görüşlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır (Karakaya, 2012). Karasar'a göre (2012) tarama modelleri, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Tarama modelinde, bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanması amaçlanmaktadır (Büyüköztürk, 2010). Betimsel tarama yöntemi, ilgilenilen ve araştırılmak istenilen problemin mevcut durumunu ortaya koymaktır. Bu çalışmada da amaç Amerika'da yaşayan Türk çocuklarının mevcut yazılı anlatımdaki yazım, noktalama yanlışlarını ve anlatım bozukluklarını tespit etmek olduğu için bu yönetime başvurulmuştur.

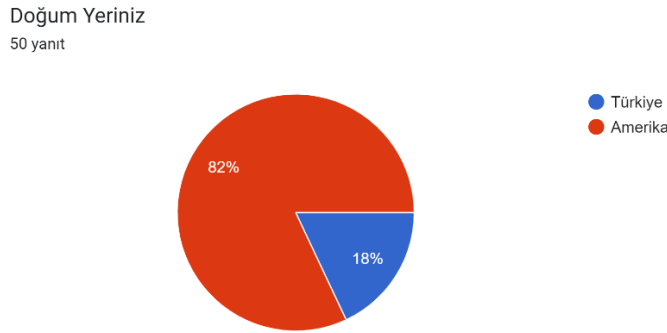
Araştırmanın Çalışma Grubu

Çalışma grubunu ABD'nin Ohio, Kaliforniya, Georgia, eyaletlerindeki 8-16 yaş arası 50 Türk kökenli öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyenlere "Gönüllü Katılımcı Formu" onaylatılarak yazılı metinler toplanmıştır. Gönüllü Katılımcı Formları Google Drive üzerinden veli ve öğrencilere ulaştırılmıştır. Çalışmanın demografik yapısını oluşturmak için yine Google Drive aracılığıyla "Kişisel Bilgi Formu" öğrencilere iletilmiştir. Kişisel bilgi formu ile çalışma grubunu oluşturan kişilerin tanıtılması amaçlanmıştır. Kişisel bilgi formundan çıkan sonuçlar aşağıda verilmiştir.

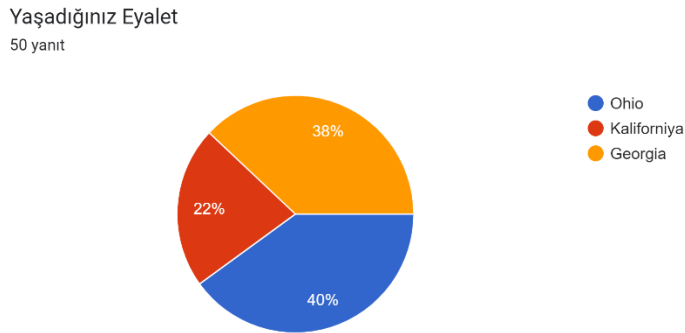
Şekil 4: Çalışma Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

Şekil 5: Çalışma Grubunun Doğum Yerine Göre Dağılımı

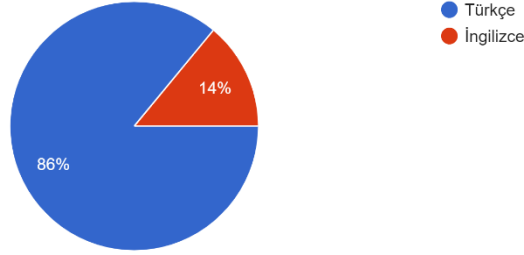

Şekil 6: Çalışma Grubunun Yaşadığı Eyaletle Göre Dağılımı

Şekil 7: Çalışma Grubunu Evde Konuştukları Dile Göre Dağılımı

Evinizde kullanılan iletişim dili nedir? (Evinizde sık konuştuğunuz dil)
50 yanıt

Veri Toplama Süreci ve Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada kullanılan veri toplama araçları gönüllü katılımcı formu, kişisel bilgi formu ve öğrencilere sunulan yazılı metin konularıdır. Araştırmadaki verilere ulaşmak için ABD’de yaşayan Türk çocuklarının yazılı metinlerinden yararlanılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yazılı anlatımda yaptıkları yanıtları tespit etmek için öğrencilere Şen’in (2011) çalışmasındaki konulardan uyarlanarak 3 ayrı konudan tercih ettikleri biri hakkında yazılı metinler yazdırılmıştır. Ülker Şen’in “Belçika’da Yaşayan Türk Çocuklarının Yazılı Anlatım Yanıtları Üzerine Tespitler” adlı doktora tezinden yararlanılmış ve konuların kullanım izni alınmıştır. Sunulan konular araştırmanın gereksinimlerine göre uyarlanmıştır. ABD’de Türk çocuklarının duygu ve düşüncelerini kolay ifade edebilecekleri düşünülen konularda yazılı metin yazdırılmasına dikkat edilmiştir.

Öğrencilere sunulan konular şunlardır:

1. En mutlu olduğunuz bir anınızı yazılı olarak anlatınız.
2. Ailenizde, çevrenizde ve ABD’de 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’nı ve Kurban Bayramı’nı nasıl kutluyorsunuz? Yazılı olarak anlatınız.
3. Türkiye’deki yemeklerden en çok hangisini özlüyorsunuz? Yazılı olarak anlatınız.

Yazılı anlatım konularının belirlenmesinde Türkçe eğitimi alanındaki uzmanların görüşlerine başvurulmuştur. Yazılı anlatım konularının öğrencilerin bilişsel gelişimine uygunluğu kontrol edilmiştir.

Verilerin Analizi

Doküman incelemesiyle elde edilen veriler içerik analiziyle çözümlenmiştir. Araştırmanın verilerine Amerika'da yaşayan Türk çocuklarının ana dillerinde oluşturdukları yazılı metinler taratılarak ulaşılmıştır. Amerika'da yaşayan Türk çocuklarının ana dillerinde yazdıkları metinler birer "doküman" olarak bu araştırmanın temel veri kaynağını oluşturmuştur. Çalışmanın demografik yapısını oluşturmak için öğrencilere "Kişisel Bilgi Formu" sunulmuştur. Formda verilen yanıtlara göre hangi eyaletten oldukları, evde hangi dili konuştukları ve cinsiyetleri öğrenilmiştir.

Nitel bir çalışma olduğu için betimsel içerik analizi kullanılmıştır. Betimsel analizde görüşme veya gözlem sonucu elde edilen verilerin, belli başlıklar altında düzenlenmiş ve yorumlanmış olması beklenilir. Betimsel analizde, veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Özetle, araştırmada toplanan verilerden doğrudan alıntılar yaparak verileri okuyucuya betimsel bir tarzda sunmak hedeflenmiştir. Betimsel analizin daha net olması için ilk olarak öğrenci metinleri bilgisayar ortamına olduğu şekliyle geçirilmiş, sonra numaralandırılmıştır. Yazılı anlatımların değerlendirilmesinde TDK'nin yayımladığı Yazım Kılavuzu (2021) esas alınmıştır. Yazım yanlışlarının olduğu örnek cümlelerin sonunda ilgili örneğin hangi öğrencinin yazılı anlatımından alındığı parantez (()) içinde kodlanarak gösterilmiştir. (Araştırmaya katılanların kimlik bilgilerinin verilmemesi için bu yol kullanılmıştır.) Hatalara ilişkin örnek cümleler öğrencilerin metinlerinde olduğu şekliyle alıntı yapılarak kullanılmıştır. Alıntılar (1), (2), (3), (4), ... şeklinde kodlanmıştır. Toplanan verilerdeki yanlışların kolay anlaşılması için yazımı yanlış kelimeler koyu renkte yazılmıştır. ABD'de yaşayan Türk çocuklarından toplanan yazılı anlatım

metinlerinde, Şen'in (2011) doktora tezindeki başlıklardan faydalanılmış ve araştırmanın gereksinimlerine göre uyarlanmıştır.

Çalışmada toplanan veriler aşağıda verilen başlıklar altında incelenmiştir.

1. Yazım Yanlışları
2. Noktalama İşareti Yanlışları
3. Anlatım Bozuklukları ve Nedenleri
 - 3.1. Gereksiz Sözcük Kullanımı
 - 3.2. Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanılması
 - 3.3. Mantık Yanlışlığı
 - 3.4. Özne-Yüklem Uyumsuzluğu
 - 3.5. Tümleç-Nesne Yanlışları
 - 3.6. Eklerler İlgili Yanlışlar
 - 3.7. Tamlama Yanlışları

Elde edilen verilerin daha önceden belirlenen kategoriler çerçevesinde incelenmesi ve düzenlenmesi amaçlanmıştır. Öncelikle içerik çözümlemesinde kullanılan kategoriler tanımlanmış ve bu kategoriler ışığında toplanan bilgiler ayrıntılı bir şekilde bulgular kısmında ifade edilmiştir. Türk çocuklarının yazılı metinleri, yazım, noktalama yanlışları ve anlatım bozuklukları şeklinde 3 ayrı kategoriye ayrılarak incelenmiştir.

Bölüm 4

Bulgular ve Yorumlar

Bu başlık altında araştırmaya katılan Türk çocuklarının yazdıkları metinlerde tespit edilen yazım, noktalama yanlışları ve anlatım bozuklukları belirtilmiştir. Yazılı anlatımların değerlendirilmesinde TDK'nin yayımladığı Yazım Kılavuzu esas alınmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik yapısı da verilmiştir. Aşağıda araştırmaya katılan çocukların sayısının eyaletlere ve cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 3

Çalışma Grubuna Ait Bilgiler

Eyalet	Kız	Erkek	Toplam
Ohio	6	14	20
Kaliforniya	5	6	11
Georgia	11	8	19
Toplam	22	28	50

Tablo 3'te görüldüğü gibi araştırmaya Ohio'dan 6'sı kız, 14'ü erkek olmak üzere 20; Kaliforniya'dan 5'i kız, 6'sı erkek olmak üzere 11; Georgia'dan 11'i kız, 8'i erkek olmak üzere 19; ABD'de yaşayan toplamda 50 Türk çocuğu katılmıştır.

1. Yazım Yanlışları

Bir dilin belli kurallar çerçevesinde yazıya aktarılmasına yazım denir (Yazım Kılavuzu, 2005). Türkçenin yazım kurallarını TDK (Türk Dil Kurumu) belirler. Yazım kılavuzunda ara ara güncellemeler yapılmaktadır. Bu nedenle yazım kurallarında Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanan güncel "Yazım Kılavuzu" esas alınmalıdır. Aşağıdaki tabloda incelenen yazım yanlışları sayıları ve eyaletlere göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 4
Yazım Yanlışı Sayıları

Yazım Yanlışı Türü	Ohio	Kaliforniya	Georgia	Toplam
Konuşma Dilinin Yazı Diline Yansımasından Kaynaklı				
Yazım Yanlışıları	6	7	25	38
İkinci Dilin (İngilizce) Etkisinden Kaynaklı Yazım Yanlışıları	17	16	102	135
a. Alfabe Farklılığından Kaynaklı Yanlışılar	13	10	94	117
b. Kelime Aktarımı/Kavram Yanlışıları	4	6	8	18
Bağlaç Olan “da/de”nin Yazılışıyla İlgili Yazım Yanlışıları	5	2	10	17
Bağlaç Olan “ki”nin Yazılışıyla İlgili Yazım Yanlışıları	0	2	2	4
Ayrı/Bitişik Yazılan Kelimelerin Yazılışıyla İlgili Yazım				
Yanlışıları	2	2	7	11
Büyük Harflerin Kullanımıyla İlgili Yazım Yanlışıları	9	16	11	36
Sesler ve Ses Uyumlarıyla İlgili Yazım Yanlışıları	23	20	88	131
a. Büyük Ünlü Uyumu	10	6	54	70
b. Ünlü Daralması	2	2	4	8
c. Ünlü Türemesi ve Düşmesi	1	4	11	16
d. Ünsüz Düşmesi	3	2	11	16
e. Ünsüz Uyumu/Benzeşmesi/Yumuşaması	2	3	6	11
f. Seslerin Karıştırılmasından Kaynaklı Yazım Yanlışıları	5	3	12	20
Toplam	62	65	245	372

Tablo 4’te yazım yanlışılarının incelenen başlıklara ve eyaletlerdeki dağılımına göre sayıları verilmiştir.

Tablo 5
Yazım Yanlışılarının Eyaletlere Göre Yüzdelerle Dağılımı

Eyalet	Ohio	Kaliforniya	Georgia	Toplam
Toplam	62	65	245	372
%	%17	%17	%66	%100

Tablo 5'e göre, araştırma sonucunda ABD'de yaşayan Türk çocuklarının yazılı anlatımlarında tespit edilen 372 yazım yanlışının %17'sinin Ohio'da yaşayan Türk çocuklarına; %17'sinin Kaliforniya'da yaşayan Türk çocuklarına ve %66'sının Georgia'da yaşayan Türk çocuklarına ait olduğu belirlenmiştir. Buna göre Georgia'da yaşayan Türk çocuklarının yazılı anlatımlarında diğer eyaletlerdeki çocuklara göre daha fazla yazım yanlışı yaptıkları görülmektedir.

Yazım yanlışlarının incelendiği başlıklara ait yazılı anlatımlarda yapılan yazım yanlışı örnekleri aşağıda verilmiştir.

1.1. Konuşma Dilinin Yazı Diline Yansımasından Kaynaklı Yazım Yanlışları

Konuşma dili, günlük hayatımızda kullandığımız dildir. Ülkede bir tane yazı dili vardır fakat birden çok konuşma dili olabilir. Sözcükler yazı dilinde düzenli olarak aynı şekilde yazılırken konuşma dilinde farklı şekilde ifade edilebilir. Yazılı anlatımlarda standart Türkçenin kullanılması gerekir. ABD'de yaşayan Türk çocuklarının konuşma dilinin standart Türkçeden uzaklaştığı tespit edilmiştir. Özellikle Türkçe metin yazmaları istediğinde konuştukları gibi yazma eğiliminde oldukları görülmüştür. Araştırmaya katılan ABD'deki Türk çocuklarının yazılı anlatımlarında konuşma dilinin etkisi ile ortaya çıkan yanlışlardan bazıları aşağıda belirtilmiştir:

*Babam **burda** yapıyor ama **Babannem** ve Anneannemin kişi kadar iyi **olmuyo**. (1)*

*Yazın Türkiye'ye **gidince muhlama** yiyeceğiz. (1)*

*Ben çok Seviyorum çünkü içinde pilav ve **midkiye** vardır. (2)*

***Bide** resim yarışması bazen katılıyorum. (5)*

***Bide** annemin lolipop çiçek aldığı an (10)*

*hiç **hatırlımıyom** yediğim yemeği (11)*

*Geçen sene annem bize internetden sipariş **ettiğ**. (12)*

*23 Nisan da biz **festevala** gidioruz. (16)*

Türkiye'e **ayıt** olan tüm **lehzetli** yemeklerin arasından sadece bir tane seçmek **sandımdağın** daha zordu. Ama **örendimki** anneannemin ve babaannemin kendileri **yapdığı** yemekleri en sevdiğimdir. (19)

Türkiye den en çok özledigim Yemek **Iskandar**. Iskandar Amrika da **olmian** bir yemek. **Iskandar donarli** ve **yourtli** ve pideli bir yemek. **Anem** ve babam çok **yapamiorlar**, yada **sace** denemedilar. Amerikada hiç güzel döner **olmior** ve güzel pide **olmior**. ama türkiyeye gidince hep **yeyorum**. (20)

Omaç kahvaltı da yenilir ve benim **aylemde** geleneksel bir yemekdir. (24)

Annanem çok guzel yapar bu yemeyi. Bol tereyaglı, yumurta ve yufkayi kizartir ve yufkaya **dürup ahfiyetle** yeriz. (24)

Ben hayatimda Türkiye gitmedim ama biz newyorka **gıdemizde** orda kele pacha yedik. (28)

Türkiyeye gidince ben çok mutlu oluyorum cunku dedem ve **babannem** ve halam var sonra tatile gidiyoruz, ve ben poola **giriyom**. (41)

Ben football yaptığımda mutlu anım olur ama american footballı değil ben **sevmiyom**. (45)

Benim kardeşimin dogduğu gun ben mutlu olmuştum ben kardeşimi çok **seviyom** ama bazen kava **ediyoz** (50)

1.2. İkinci Dilin (İngilizce) Etkisinden Kaynaklı Yazım Yanlışları

ABD'de yaşayan Türk çocukları ilk olarak evde konuşulan dili yani ana dilleri Türkçeyi öğrenmektedir. Bu çocuklar iki farklı dilin konuşulduğu bir toplumda gözünü açar, büyür ve bu da yazılı anlatımda bazı yanlışların yapılmasına neden olur. Yaşadıkları ülke sebebiyle toplum dilini de öğrenmek durumunda kalmaktadırlar. Farklı bir dili öğrenirken ana dillerindeki ses bilgisi, şekil bilgisi ve anlam bilgisine ait unsurların kullanımıyla ilgili hatalar yapmaktadırlar. İki dilin farklı özellikleri sebebiyle iki dil arasında sık sık harf, yapı ve kavram aktarımı yapmaktadırlar. Yaşadıkları toplumun dili okulda ve günlük yaşamda daha fazla kullanıldığı için kullanım sıklığı açısından ana dile baskın geldiği söylenebilir. Bu sebepten dolayı yurt

dışında yaşayan Türk çocukları sözlü ve yazılı anlatımlarında ana dillerini kullanırken ikinci dilden harf ve kelime aktarımı yapmaktadırlar. İkinci dilin etkisiyle yazılı anlatımlarda sıklıkla rastlanan yanlışlıklar alfabe farklılığından kaynaklanan yanlışlar ve kelime aktarımından kaynaklanan yanlışlar olmak üzere 2 grupta incelenmiştir.

1.2. 1. Alfabe Farklılığından Kaynaklı Yazım Yanlışları

İki farklı dil öğrenen Türk çocuğu alfabe farklılığından kaynaklı yazım yanlışları yapmaktadır. ABD'nin resmî dili yoktur. En çok kullanılan dil İngilizcedir, ikinci en çok kullanılan dili ise İspanyolcadır. İngiliz alfabesi, Türk alfabesinden farklı olarak q, w ve x harflerini içerirken; ç, ğ, ö, ş, ı ve ü harfleri bu alfabede bulunmaz. Harf sayısı Türkçedekinden daha azdır fakat İngiliz alfabesi içerdiği 26 harf ile 44 farklı ses kullanımını sağlar. Bu yazıldığı gibi okunmama özelliğinden (alfabetik okuma/fonetik okuma) kaynaklanmaktadır.

Alfabelerdeki farklılıklardan kaynaklı yazım yanlış örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

Türkiye'deki en çok özlediğim yemekler fistik ezmesi, lokum, baklava, kumru, teyzemin yuvarlması, anneannemin mantisi, kebab, peynirli pide, dolma(etli)... (6)

Ben Iskenderi yemeyi ozliyorum ABD'deyken. (12)

En çok mutlu oldum zaman binim orto okul bitince di. (17)

Türk doner çok ozliyorum. (18)

Ama öğrendimki anneannemin ve babaannemin kendileri yaptığı yemekleri en sevdiğimdir. (19)

Türkiye den en çok özlediğim Yemek Iskandar. Iskandar Amerika da olman bir yemek. Iskandar donarli ve yourtli ve pideli bir yemek. Anem ve babam çok yapamiorlar, yada sace denemedilar. Amerikada hiç güzel döner olmiör ve guzel pide olmiör. ama türkiyeye gidince hep yeyorum. (20)

Hayatimin en unutulmaz anı 15 Haziran sabah 8'deydi, ve ben heyecanımdan geri yatağa geçemiyordum. Bu önemli gün kopeğimi aldığı gündü. Hazirlanir hazirlanmaz arabaya bindik ve yola çıktık, inanılmaz hissediyordum. Yıllarca beklediğim an karsımdaydı. En parlak gözleri,

en kıvırcık saçları ve kahverengi tüylü hayatımı **gorduğum** an **değiştiren** hayat dostum **önümde** duruyordu. Onu **kucakladığım** an **hissettiğim** hisler anlatılamazdı. Dünyada her bi insanın hayatında özel bir kisisi vardır ama benim için bu **kısı** benim hayat dostum, Hunter. Karanlık evimize **ıslık** getiren, **sevildiğimi** ve **onemsendiğimi** hissetiren, yalnız **olmadığımı** hatırlatan sevinç var. Eve **gittiğim**de her zaman dört gözle beklediğim bir masum kalp. Her zaman **teşekkür** etmek istediğim küçük can. **Boyle** bir fırsata sahip olduğum için **cok** mutluyum. **Onsuz** ne yapacağımı bilemezdim. Ama en **buyuk** teşekkür beni destekleyen Annem ile babam için. **Bana** **boyle** bi hıse sahiplerindekleri için çok borçluyum! (21)

en **turkiyeden** özlediğim yemek **çiğ köfte** çünkü **americada** **çiğ köfte** bulunmuyor ve **çiğ köfteyi** çok özlüyoruz (22)

Türk yemeklerinden en çok **özlediğim** yemek **omaçdır**. (24)

Amerikada **Türkiye** gibi **guzel** yufka **olmadığı** için, aynı lezzet bulunmıyor. **Annanem** çok **guzel** yapar bu yemeyi. **Bol** tereyağlı, yumurta ve yufkayı kızartır ve yufkaya **dürup** ahfiyetle yeriz. **Bir** çok **Türk** yemekleri **Amerikada** yapılabilir, ama **annanemin** **omaçini** çok **özlüyorum**. (24)

Benim en mutlu anım **biz** **placa** gidince, ve bir tane **lunapark** treni var **Six Flags'da**, onu'da çok **sevmişdim**. (26)

Ben **Türkiye'ye** çok gitmek istiyorum.(27)

Annem **baska** **chechit** yemekler yapıyor evimizde. (28)

En **cok** mutlu olduğum an **Türkiye'ye** **gittiginde** **arkadasım** da **sleep over** yapmıstık **cok** **eglenmistim**. (29)

En çok **ciğ köfteyi** özledim çünkü **americada** **çiğ köfte** yok ve sadece **turkiyeye** gidince yiye biliyorum ve çok özledim (30)

En mutlu an **Sevdiğim** marka telefonum alındığı gün (31)

Türkiyedeki en sevdiğim yemek **Iskender kebab**, **kıymalı pide** [33]

Benim en mutlu anım **Cuzenlerimle** **bulustugum** anlar (37)

Biz 23 nisanda piknik yapmısdık, ve hepimize türk bayrakı vermişlerdi çok mutlu gündü. (39)

Türkiyeye gidince ben çok mutlu oluyorum çünkü dedem ve babannem ve halam var sonra tatile gidiyoruz, ve ben poola giriyom. (41)

Ben Türkiyede en çok mantı seviyorum ve hep gittiklerimde mantı yeyorum Teyzem çok güzel mantı yapıyor americada mantı yok. (43)

1.2.2.Kelime Aktarımı/Kavram Yanlışları

Kavramların birçok dilde farklı karşılıkları olduğunun farkına varan çocuklar genel olarak gündelik hayatta kullandıkları dildeki kavramları kullanmaktadırlar. Türkçe ifade etmek istedikleri bir konuyu kelime hazinesinin azlığından dolayı İngilizcedeki kavramı yerine koyarak cümleler oluşturmaktadırlar. Bu yüzden diller arası kavram yanlışları olmaktadır. Yurt dışındaki Türk çocuklarının ana dilinde yazılı metin oluştururken ikinci dile ait kelimeleri kullanmalarının nedenlerinden biri yukarıda belirttiğimiz gibi Türkçe kelime hazinelerinin yetersizliği ve azlığı, ikincisi ise Türkçede hatırlayamadıkları kelime için zaman kaybı yaşamayıp ikinci dildeki (İngilizce) karşılığını yazmayı kolaylık olarak görmeleridir. Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki kelime aktarımı ve kavram yanlışlarıyla ilgili yazım yanlış örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

*Çok **tip** pide Var. (7)*

*Turkiye gittim zaman **restouranr** dan almayı seviyorum. (12)*

*merhaba, Benim için en güzel şey benim ailem **Thanksgiving** yapıyor. (13)*

***Hello**, En güzel Yemek **Turkish kebabs**. (14)*

*en turkiyeden özlediğim yemek çiğ köfte çünkü **americada** çig köfte bulunmuyor ve çiğ kofteyi çok özleyorum (22)*

*benim anca **quzu** buraya geldi ben **chok** mutlu ol dum. (23)*

*Benim en mutlu anim biz **placa** gidince, ve bir tane lunapark treni var Six Filags'da, onu'da çok sevmişdim. (26)*

*Ben hayatımda Türkiye gitmedim ama biz newyorka gitdemizde orda **kele pacha** yedik. Annem baska **chechit** yemekler yapıyor evimizde. Binim en sevdim turk yemek incikkebabü [28]*

*En çok mutlu olduğum an Türkiye'ye gittiginde arkadaşım da **sleep over** yapmıstık çok eğlenmistim. (29)*

*En çok ciğ köfteyi özledim çünkü **americada** ciğ köfte yok ve sadece turkiyeye gidince yiye biliyorum ve çok özledim (30)*

*Benim en mutlu anım **Cuzenlerimle** bulustugum anlar (37)*

*Türkiyeye gidince ben çok mutlu oluyorum cunku dedem ve babannem ve halam var sonra tatile gidiyoruz, ve ben **poola** giriyom. (41)*

*Ben Türkiyede en çok mantı seviyorum ve hep gittiklerimde mantı yeyerum Teyzem çok guzel mantı yapıyor **americada** mantı yok. (43)*

*Ben **football** yaptığımda mutlu anım olur ama **american footballı** değil ben sevmiyom. (45)*

1.3. Bağlaç Olan “da/de”nin Yazılışı ile İlgili Yazım Yanlışıları

Bağlaç olarak kullanılan da/de ayrı yazılır (Yazım Kılavuzu, 2005). Yazılı anlatımlarda bağlaç olan da/de'nin yazılışı ile ilgili yapılan yazım yanlışı örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

***Bide** resim yarışması bazen katılıyorum. (5)*

***Bide** annemin lolipop çiçek aldığı an (10)*

*Turkiye gittim zaman **restouranr dan** almayı seviyorum. Geçen sene annem bize internetden sipariş ettiğ. Ama **resroutant da** yemek daha zevklike. (12)*

***Amrika da** olmian bir yemek. (20)*

*Anem ve babam çok yapamiorlar, **yada** sace denemedilar. **Amerikada** hiç güzel döner olmior ve guzel pide olmior. (20)*

*Omaç **kahvaltı da** yenilir ve benim aylemde geleneksel bir yemektir. (24)*

Amerikada Turkiye gibi guzel yufka olmadığı için, aynı lezzet bulunmıyor. Annanem çok guzel yapar bu yemeyi. Bol tereyağlı, yumurta ve yufkayı kızartır ve yufkaya dđrup ahfiyetle yeriz. Bir çok Tđrk yemekleri **Amerikada** yapılabilir, ama annanemin omaçini çok ozluyorum. (24)

En çok mutlu olduğum an Tđrkiye'ye gittiginde **arkadasım da** sleep over yapmıstık çok eğlenmistim. Sonra beraber kahvaltıya gittik **oradanda** parka. Daha sonra dondurma yedik. Çok guzel bir gündü. (29)

En çok ciğ kofteyi özledim çünkü **americada** ciğ köfte yok ve sadece turkiyeye gidince yiye biliyorum ve çok özledim (30)

Biz 23 **nisanda** piknik yapmısdık, ve hepimize tđrk bayrakı vermişlerdi çok mutlu gündü. (39)

Ben **Tđrkiyede** en çok mantı seviyorum ve hep gittiklerimde mantı yeyerim Teyzem çok guzel mantı yapıyor **americada** mantı yok. (43)

1.4 Bağlaç Olan "ki"nin Yazılışı ile İlgili Yazım Yanlışları

Bağlaç olarak kullanılan "ki" ayrı yazılır. Ki bağlacının bitişik yazıldığı kalıplaşmış kelimeler vardır. Bunlardan bazıları şunlardır: Çünkü, hâlbuki, mademki, oysaki, sanki...

Yazılı anlatımlarda bağlaç olan ki'nin yazılışı ile ilgili yapılan yazım yanlışı örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

Babannem ve **Anneannemin kişi** kadar iyi olmuyo. (1)

Tđrkiye'de ki en Çok özlediğim yemek midye dolma'dır. (2)

Ama **örendimki** anneannemin ve babaannemin kendileri yapığı yemekleri en sevdiğimdir. (19)

Amerikada **Turkiye gibi** guzel yufka olmadığı için, aynı lezzet bulunmıyor. (24)

1.5. Ayrı/Bitişik Yazılan Kelimelerin Yazılışı ile İlgili Yazım Yanlışları

Tđrkçede kelimeler arasında bir harflik boşluk bırakılır. Birleşik kelimeler ve ayrı yazılan kelimeler belirli kurallar çerçevesinde bitişik veya ayrı yazılırlar. Bu kurallar yazım kılavuzunda

belirtilmiştir. Yazılı anlatımlarda ayrı ve bitişik yazılan kelimeler ile ilgili yapılan yazım yanlışı örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

*Muhammayı **Babannem** ve Anneannem yapıyor o yüzden özlüyorum. Muhammayı sabah yiyoruz. Babam burda yapıyor ama **Babannem** ve Anneannemin kişi kadar iyi olmuyo. (1)*

*En çok mutlu oldum zaman benim **orto okul bitince di.** (17)*

*Ama en büyük teşekkür beni destekleyen Annem ile babam için. Bana böyle **bi hıse** sahiplendirdekleri için çok borçluyum! (21)*

*benim anca quzu buraya geldi ben çok mutlu **ol dum.** (23)*

***Annanem** çok güzel yapar bu yemeyi (24)*

Ben hayatımda Türkiye gitmedim ama biz newyorka gitdemizde orda kele pacha yedik.

*Annem baska chechit yemekler yapıyor evimizde. Benim en sevdim türk yemek **incikkebabü** (28)*

*En çok ciğ köfteyi özledim çünkü americada ciğ köfte yok ve sadece turkiyeye gidince **yiye biliyorum** ve çok özledim (30)*

*Türkiyeye gidince ben çok mutlu oluyorum cunku dedem ve **babannem** ve halam var sonra tatile gidiyoruz, ve ben poola giriyom. (41)*

1.6. Büyük Harflerin Kullanımıyla İlgili Yazım Yanlışları

Büyük harf cümle başında, özel isimlerin başında ve dize başlarında kullanılır. İncelenen yazılı metinlerde Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının en sık tespit edilen hatalarından biri büyük harflerin doğru kullanılmamasıdır. Yazılı anlatımlarda büyük harflerin kullanımı ile ilgili yapılan yazım yanlışı örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

*Türkiye'deki en özlediğim yemek muhlama. Muhammayı **Babannem** ve **Anneannem yapıyor** o yüzden özlüyorum. Muhammayı sabah yiyoruz. Babam burda yapıyor ama **Babannem** ve **Anneannemin** kişi kadar iyi olmuyo. (1)*

Türkiye'de ki en **Çok** özlediğim yemek midye dolma'dır. Biz deniz **Kenarında** bekleriz. Midyecinin gelmesini. Ve geldiğinde annem hepimize alır. Ben çok **Seviyorum** çünkü içinde pilav ve midye vardır. (2)

Benim en **çok** sevdiğim **YemeK** kebab. Benim dedem en güzel Adana Kebabı yapıyor. Yanında **Ayran** da çok yakışıyor. (3)

Benim en **Cok** özledim yemek pide. Çok tip pide **Var**. Sucuklu pidey **Yumurtalı** pide, ve petnirli pide. Lahmakun var, pide var, ve **Pizza** var, ama pide **Benim** en sevdiğim yemek. (7)

hiç hatırlımıyom yediğim yemeği (11)

Ben **Iskenderi** yemeyi özliyorum ABD'deyken (12)

merhaba, **Benim** için en güzel şey benim ailem **Thanksgiving** yapıyor. (13)

Hello, **En** güzel **Yemek Turkish kebabs**. Ben çok özliyorum. (14)

Türkiye den en çok özlediğim **Yemek Iskandar**. Iskandar Amerika da olman bir yemek. Amerikada hiç güzel döner olmior ve guzel pide olmior. **ama** türkiyeye gidince hep yeyorum. (20)

Ama en büyük teşekkür beni destekleyen **Annem** ile babam için. (21)

en turkiyeden özlediğim yemek çiğ köfte çünkü **americada** çig köfte bulunmuyor ve çiğ kofteyi çok özliyoruz (22)

benim anca quzu buraya geldi ben chok mutlu ol dum. (23)

Binim en sevdim **turk** yemek incikkebabü (28)

En çok çiğ kofteyi özledim çünkü **americada** çiğ köfte yok ve sadece **turkiyeye** gidince yiye biliyorum ve çok özledim (30),

Türkiyedeki en sevdiğim yemek **Iskender** kebab, kıymalı pide (33)

Biz 23 **nisanda** piknik yapmışdık, ve hepimize **türk** bayrakı vermişlerdi çok mutlu gündü. (39)

Ben Türkiyede en çok mantı seviyorum ve hep gittiklerimde mantı yeyorum **Teyzem** çok güzel mantı yapıyor **americada** mantı yok. (43)

1.7. Sesler ve Ses Uyumlarıyla İlgili Yazım Yanlışları

Türkçede 29 harf vardır. Bunlardan sekizi ünlü, yirmi biri ünsüz harftir. Ünlüler a, e, ı, i, o, ö, u, ü. Ünlü harfler kendi içinde kalın, ince, düz, yuvarlak, geniş, dar ünlüler olmak üzere altıya ayrılır. Ünsüz harfler ise b, c, d, g, ğ, h, j, k, l, m, n, p, r, s, ş, t, v, y, z'dir. Ünsüzler tonlu ve tonsuz ünsüzler olmak üzere ikiye ayrılır.

1.7.1. Büyük Ünlü Uyumu

Türkçede sözcüğün ilk hecesinde ince ünlü bulunuyorsa diğer hecedeki ünlülerde ince ünlü olur. İnce ünlüler e, i, ö, ü'dür. Sözcüğün ilk hecesinde kalın ünlü bulunuyorsa diğer hecelerdeki ünlüler de kalın olur. Türkçede kalın ünlüler a, o, ı, u'dur. Bu uyuma büyük ünlü uyumu denir (Yazım Kılavuzu, 2005). Örneğin burun ve gözlük büyük ünlü uyumuna uyar fakat kalem ve kitap büyük ünlü uyumuna uymaz.

Yazılı anlatımlarda Büyük ünlü uyumu ile ilgili yazım yanlışı örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

*Türkiye'deki en çok özlediğim yemekler **fistik** ezmesi, lokum, baklava, kumru, teyzemin yuvarlması, anneannemin **mantisi**, kebab, peynirli pide, dolma(etli)... (6)*

*Ben **Iskenderi** yemeyi **ozliyorum** ABD'deyken. **Turkiye** gittim zaman restouranr dan **almayı** seviyorum. Geçen sene annem bize internetden sipariş ettiğ. Ama resroutant da yemek daha zevklike. (12)*

***Turk doner** cok **ozliorum**. (18)*

*Türkiye'e ayıt olan tüm lehzetli yemeklerin arasından sadece bir tane seçmek sandımdağn daha zordu. Ama öğrendimki anneannemin ve babaannemin **kendileri yapdiğ** yemekleri en **sevdiğimdir**. (19)*

*Türkiye den en çok **ozledigim** Yemek **Iskandar**. **Iskandar** Amrika da **olmian** bir yemek. **Iskandar donarli** ve **yourtli** ve pideli bir yemek. Anem ve babam çok **yapamiorlar**, yada sace **denemedilar**. Amerikada hiç güzel döner **olmior** ve **guzel pide olmior**. ama türkiyeye gidince hep **yeyorum**. (20)*

Hayatimin en unutulmaz anı 15 Haziran sabah 8'deydi, ve ben heyecanımdan geri yatağa geçemiyordum. Bu önemli gün **kopeğimi aldığı** gündü. **Hazırlanır hazırlanmaz** arabaya bindik ve yola çıktık, **inanılmaz** hissediyordum. Yıllarca beklediğim an **karsımdaydı**. En parlak gözleri, en kıvrıkcık saçları ve kahverengi tüylü **hayatımı gorduğum** an değiştiren hayat dostum **onümde** duruyordu. Onu **kucakladığım** an **hissettiğim** hisler anlatılamazdı. Dünyada her bi **insanın** hayatında özel bir kisisi vardır ama benim için bu kısı benim hayat dostum, Hunter. Karanlık **evimize** ısıık getiren, **sevildiğimi** ve **onemsendiğimi hissetiran**, yalnız olmadığımı hatırlatan sevinç var. Eve **gittiğimde** her zaman dört gözle **beklediğim** bir masum kalp. Her zaman teşekkür etmek **istediğim** küçük can. **Boyle** bir fırsata sahip olduğum için çok mutluyum. Onsuz ne **yapacağımı** bilemezdim. Ama en **buyuk** teşekkür beni destekleyen Annem ile babam için. Bana **boyle** bi **hise sahiplendirdekleri** için çok borçluyum! [21]

en **turkiyeden** özlediğim yemek çiğ köfte çünkü americada çiğ köfte bulunmuyor ve çiğ **kofteyi** çok **özluyoruz** (22)

Türk yemeklerinden en çok **özlediğim** yemek omaçdır. Omaç kahvaltı da yenilir ve benim aylemde geleneksel bir yemektir. Omaç yapmak için yufka lazımdır. Amerikada Türkiye gibi **guzel** yufka olmadığı için, aynı lezzet **bulunmıyor**. Annanem çok guzel yapar bu yemeyi. Bol tereyağlı, yumurta ve **yufkayı kızartır** ve yufkaya **dürup** ahfiyetle yeriz. Bir çok Türk yemekleri Amerikada yapılabilir, ama annanemin **omaçini** çok **özlüyorum**. (24)

Benim en mutlu **anim** biz placa gidince, ve bir tane lunapark treni var Six Flags'da, onu'da çok sevmişdim. (26)

Ben hiç Türkiye'ye gitmedim. Benim **ömurümü** Amerika'da geçirdim. Ben **Türkiye'**ye çok gitmek istiyorum. **Inşallah** gelen seneye gideriz. (27)

Ben **hayatımda** Türkiye gitmedim ama biz newyorka gitdemizde orda kele pacha yedik. Annem baska chechit yemekler **yapiyor** evimizde. Binim en sevdim türk yemek **incikkebabü** (28)

*En çok ciğ **kofteyi** özledim çünkü americada ciğ köfte yok ve sadece **türkiyeye** gidince yiye biliyorum ve çok özledim (30)*

1.7.2. Ünlü Daralması

Türkçede a, e ünlüsü ile biten bir fiile -yor eki (şimdiki zaman eki) getirildiğinde, fiilin son hecesindeki ünlü, ı, i, u veya ü ünlülerinden birine döner (Yazım Kılavuzu, 2005). Yazılı anlatımlarda ünlü daralması ile ilgili yapılan yazım yanlışları örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

*Ben Iskenderi yemeyi **ozliyorum** ABD'deyken. (12)*

*23 Nisan da biz festevale **gidioruz**. (16)*

*Turk doner cok **ozliorum**. (18)*

*Anem ve babam çok **yapamiorlar**, yada sace denemedilar. Amerikada hiç güzel döner **olmior** ve guzel pide **olmior**. ama türkiyeye gidince hep **yeyorum**. (20)*

*Ben Türkiyede en cok mantı seviyorum ve hep gittiklerimde mantı **yeyerum** Teyzem cok guzel mantı yapıyor americada mantı yok. (43)*

1.7.3. Ünlü Türemesi ve Düşmesi

Türkçede kelimeler "-cık, -cik, -cuk, -cük, -çık, -çik, -çuk, -çük" küçültme eki aldıklarında sözcük ile küçültme eki arasında bir ünlü türer buna ünlü türemesi denir.

dar – cık> Daracık (Ünlü türemesi)

Bazı pekiştirilmiş sözcüklerde de ünlü türemesi meydana gelebilmektedir.

Yalnız> Yapayalnız (Ünlü türemesi)

İki heceli ve ikinci hecesinde "ı, i, u, ü" dar ünlüleri bulunan bazı sözcükler ünlü harfle başlayan bir ek aldıklarında sözcüğün ikinci hecesindeki dar ünlü düşer. Bu duruma ünlü düşmesi denir.

fikir – iniz> fikriniz (Ünlü Düşmesi)

Yazılı anlatımlarda ünlü türemesi ve düşmesi ile ilgili yapılan hatalara ilişkin örnek cümleler aşağıda belirtilmiştir.

Ve **geldiğnde** annem hepimize alır. Ben çok Seviyorum çünkü içinde pilav ve **midie** vardır.

(2)

Benim en çok sevdiğim Yemek kebab. Benim dedem en güzel Adana Kebabı yapıyor.

Yanında Ayran da çok **yakışyor**. (3)

Türkiye'deki en çok özlediğim yemekler fistic ezmesi, lokum, baklava, kumru, teyzemin **yuarlması**, anneannemin mantisi, kebab, peynirli pide, dolma(etli)... (6)

hiç **hatırlımıyom** yediğim yemeği (11)

Türkiye den en çok ozledigim Yemek Iskandar. Iskandar Amrika da **olmian** bir yemek.

Iskandar donarli ve **yourtli** ve pideli bir yemek. **Anem** ve babam çok **yapamiorlar**, yada sace denemedilar. Amerikada hiç güzel döner **olmior** ve guzel pide **olmior**. ama türkiyeye gidince hep **yeyorum**. (20)

Hayatimin en unutulmaz anı 15 Haziran sabah 8'deydi, ve ben **heycanımdan** geri yatağa geçemiyordum. Bu önemli gün kopeğimi aldığı gündü. (21)

Omaç yapmak için yufka lazımdır. Amerikada Turkiye gibi guzel yufka olmadığı için, aynı lezzet **bulunmiyor**. (24)

Ben hiç Türkiye'ye gitmedim. Benim **ömurümü** Amerika'da geçirdim. Ben Turkiye'ye çok gitmek istiyorum. İnşallah gelen seneye gideriz. (27)

En çok mutlu olduğum an Türkiye'ye gittiginde arkadaşım da sleep over yapmıstık çok eğlenmistim. Sonra beraber kahvaltıya gittik **oradanda** parka. Daha sonra dondurma yedik.

Çok güzel bir gündü. (29)

1.7.4. Ünsüz Düşmesi

Yazılı anlatımlarda ünsüz düşmesi ile ilgili yapılan hatalara ilişkin örnek cümleler aşağıda belirtilmiştir:

Bide resim yarışması bazen katılıyorum. (5)

Türkiye **gittim** zaman restouranr dan almayı seviyorum. Geçen sene annem bize internetden sipariş ettiğ. Ama resroutant da yemek daha zevkle. (12)

23 Nisan da biz festevala **gidioruz**. (16)

En çok mutlu **oldum** zaman benim orto okul **bitince di**. (17)

Türkiye'e ayıt olan tüm **lehzetli** yemeklerin arasından sadece bir tane seçmek **sandımdağn** daha zordu. Ama **örendimki** anneannemin ve babaannemin kendileri yapığ yemekleri en sevdiğimdir. (19)

Karanlık evimize ısıık getiren, sevdiğimi ve önemsendiğimi **hissetiran**, yalnız olmadığımı hatırlatan sevinç var. Eve gittiğimde her zaman dört gözle beklediğim bir masum kalp. (21)

Dünyada her **bi** insanın hayatında özel bir kisisi vardır ama benim için bu kısı benim hayat dostum, Hunter. (21)

Ben hayatımda Türkiye gitmedim ama biz newyorka **gitdemizde** orda **kele** pacha yedik. Annem başka chechit yemekler yapıyor evimizde. Benim en sevdim türk yemek incikkebabü (28)

Ben football yaptığımda mutlu anım olur ama american footballı değil ben **sevmiyom**. (45)

Benim kardeşimin doğduğu gün ben mutlu olmuştum ben kardeşimi çok **seviyom** ama bazen **kava ediyoz** (50)

1.7.5. Ünsüz Uyumu/Benzeşmesi/Yumuşaması

Yazılı anlatımlarda ünsüz uyumu/benzeşmesi/yumuşaması ile ilgili yapılan yazım yanlış örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

Ben Iskenderi yemeyi özliyorum ABD'deyken. Türkiye gittim zaman **restouranr dan** almayı seviyorum. Geçen sene annem bize **internetden** sipariş ettiğ. Ama **resroutant da** yemek daha zevkle. (12)

*Türkiye'e ayıt olan tüm lezzetli yemeklerin arasından sadece bir tane seçmek sandımdağın daha zordu. Ama öğrendimki anneannemin ve babaannemin kendileri **yapdığ** yemekleri en sevdiğimdir. (19)*

*Türk yemeklerinden en çok özledim yemek **omaçdır**. Omaç kahvaltı da yenilir ve benim aylemde geleneksel bir **yemekdir**. Omaç yapmak için yufka lazımdır. Amerikada Türkiye gibi güzel yufka olmadığı için, aynı lezzet bulunmuyor. Annanem çok güzel yapar bu yemeyi. Bol tereyağlı, yumurta ve yufkayı kızartır ve yufkaya dürup ahfiyetle yeriz. Bir çok Türk yemekleri Amerikada yapılabilir, ama annanemin **omaçini** çok özleyorum. (24)*

*Benim en mutlu anım biz placa gidince, ve bir tane lunapark treni var Six Filags'da, onu'da çok **sevmişdim**. (26)*

*Ben hayatımda Türkiye gitmedim ama biz newyorka **gıtdemizde** orda kele pacha yedik. Annem başka çeşit yemekler yapıyor evimizde. Benim en sevdim türk yemek incikkebabü (28)*

*Biz 23 nisanda piknik **yapmışdık**, ve hepimize **türk bayrakı** vermişlerdi çok mutlu gündü. (39)*

1.7.6. Seslerin Karıştırılmasından Kaynaklı Yazım Yanlışları

İncelenen yazılı metinlerde özellikle: a-e, i-y, t-d, p-b, g-k, ğ-y, ch-ç, i-e, c-k gibi seslerin karışması sık tespit edilen hatalardandır. Yazılı anlatımlarda diğer ses olayları ile ilgili yapılan yazım yanlış örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

*Benim en Çok özledim yemek pide. Çok tip pide Var. **Sucukıy pidey** Yumurtalı pide, ve **petnirli** pide. **Lahmakun** var, pide var, ve Pizza var, ama pide Benim en sevdiğim yemek. (7)*

*Geçen sene annem bize internetten sipariş **ettiğ**. Ama resroutant da yemek daha **zevklie**. (12)*

*Türkiye'e ayıt olan tüm lezzetli yemeklerin arasından sadece bir tane seçmek sandımdağın daha zordu. Ama öğrendimki anneannemin ve babaannemin kendileri **yapdığ** yemekleri en sevdiğimdir. (19)*

Türkiye den en çok özledigim Yemek **Iskandar**. Iskandar Amrika da olmian bir yemek.

Iskandar donarli ve yourtli ve pideli bir yemek. Anem ve babam çok yapamiorlar, yada sace **denemedilar**. Amerikada hiç güzel döner olmior ve guzel pide olmior. ama türkiyeye gidince hep **yeyorum**. (20)

benim **anca quzu** buraya geldi ben **chok** mutlu ol dum. (23)

Turk yemeklerinden en çok özledigim yemek omaçdır. Omaç kahvaltı da yenilir ve benim **aylemde** geleneksel bir yemektir. (24)

Ben hayatimda Türkiye gitmedim ama biz newyorka gitdemizde orda kele **pacha** yedik. Annem baska **chechit** yemekler yapıyor evimizde. Binim en sevdim turk yemek incikkebabü (28)

Benim en mutlu anım **Cuzenlerimle** bulustugum anlar (37)

Ben Türkiyede en çok mantı seviyorum ve hep gittiklerimde mantı **yeyorum** Teyzem çok guzel mantı yapıyor americada mantı yok. (43)

2. Noktalama İşareti Yanlıları

Duygu ve düşünceleri anlaşılır ve açık şekilde ifade etmek, cümlede durulacak yerleri belirlemek, yazının anlaşılabilirliğini daha kolay hâle getirmek, okumanın akıcılığını sağlamak, okumanın etkinliğini artırmak, yazının vurgu ve ton gibi özelliklerini belirtmek üzere noktalama işaretleri kullanılır. Türk Dil Kurumu tarafından belirtilen noktalama işaretleri; nokta, virgül, ünlem, noktalı virgül, iki nokta, üç nokta, soru işareti, uzun çizgi, kısa çizgi, eğik çizgi, ters eğik çizgi, tırnak işareti, tek tırnak işareti, denden işareti, yay ayraç, köşeli ayraç, kesme işareti şeklindedir. Noktalama işaretleri yazılı anlatımda doğru şekilde kullanılmazsa anlatım bozukluğu ve yazım yanlışları ortaya çıkmaktadır. Yazılı anlatımlarda düşüncelerimizin etkili ve anlaşılır biçimde aktarılması için noktalama işaretlerinin yerinde kullanılması gereklidir. Aşağıdaki tabloda incelenen noktalama işaretlerinin yanlış kullanımıyla ilgili sayılar ve yanlışların eyaletlere göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 6*Noktalama İşaretlerinin Türüne Göre Yapılan Yanlış Sayıları*

Noktalama İşaretleri	Ohio	Kaliforniya	Georgia	Toplam
1. Nokta	9	5	7	21
2. Virgül	1	4	9	15
3. İki Nokta	2	1	1	4
4. Ünlem İşareti	0	0	1	1
5. Kesme İşareti	4	1	11	16
Toplam	16	11	29	56

Tablo 6'da ABD'deki Türk çocuklarının yazılı anlatımlarında yaptıkları noktalama işareti yanlış sayıları ve yanlışların eyaletlere göre dağılımı verilmiştir. Yazılı anlatımlarda tüm noktalama işaretleri kullanılmadığı için sadece nokta, virgül, iki nokta, ünlem işareti ve kesme işareti ile ilgili yapılan yanlış sayıları verilmiştir. Tablo 6'da görüldüğü üzere ünlem işareti ve iki noktayı diğer işaretlere göre daha doğru kullanmışlardır. Aşağıdaki tabloda ise noktalama işareti yanlış sayılarının eyaletlere göre yüzdelik dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 7*Noktalama İşareti Yanlış Sayılarının Eyaletlere Göre Yüzdelik Dağılımı*

Eyalet	Ohio	Kaliforniya	Georgia	Toplam
Toplam	16	11	29	56
Yüzdelik	%29	%20	%52	%100

Tablo 7'ye göre araştırma sonucunda ABD'de yaşayan Türk çocuklarının yazılı anlatımlarında tespit edilen 56 noktalama işaretinin yanlış kullanımının %29'unun Ohio'da yaşayan Türk çocuklarına; %20'sinin Kaliforniya'da yaşayan Türk çocuklarına ve %52'sinin Georgia'da yaşayan Türk çocuklarına ait olduğu belirlenmiştir. Buna göre Georgia'da yaşayan Türk çocuklarının yazılı anlatımlarında diğer eyaletlerdeki çocuklara göre daha fazla noktalama işareti yanlış yaptıkları görülmektedir.

ABD’de yaşayan ve araştırmaya katılan Türk çocuklarının yazılı anlatımlarında tespit edilen noktalama işareti yanlışlarına ait örnekler aşağıda belirtilmiştir

2.1. Nokta (.)

İncelenen yazılı metinlerde cümle sonuna nokta koymama ve cümle içinde noktayı yanlış yere koyma hataları tespit edilmiştir. Yazılı anlatımlarda nokta ile ilgili yapılan yanlışlara ilişkin örnekler aşağıda yer verilmiştir.

Türkiye’de ki en Çok özlediğim yemek midye dolma’dır. Biz deniz Kenarında bekleriz. Midyecinin gelmesini. Ve geldiğinde annem hepimize alır. Ben çok Seviyorum çünkü içinde pilav ve midye vardır. (2)

Bide annemin lolipop çiçek aldığı an (10)

hiç hatırlıyom yediğim yemeği (11)

Burada diğer müslüman ailelerle birlikte kutluyoruz (15)

Amerikada hiç güzel döner olmiör ve guzel pide olmiör. ama türkiyeye gidince hep yeyorum.(20)

Hayatimin en unutulmaz anı 15 Haziran sabah 8’deydi. (21)

Hazirlanir hazirlanmaz arabaya bindik ve yola çıktık. (21)

en turkiyeden özlediğim yemek çiğ köfte çünkü americada çiğ köfte bulunmuyor ve çiğ köfteyi çok özluyoruz (22)

benim anca quzu buraya geldi ben chok mutlu ol dum. (23)

Benim en mutlu anim biz placa gidince. (26)

En çok ciğ köfteyi özledim çünkü americada ciğ köfte yok ve sadece turkiyeye gidince yiye biliyorum ve çok özledim (30)

En mutlu an Sevdigim marka telefonum alındığı gün (31)

Türkiyedeki en sevdiğim yemek Iskender kebab, kıymalı pide (33)

Benim en mutlu anım Cuzenlerimle bulustugum anlar (37)

Benim kardeşimin dogdugu gun ben mutlu olmuştum ben kardeşimi çok seviyom ama bazen kavga ediyyoz (50)

2.2. Virgül (,)

Yazılı anlatımlarda Türk çocukları virgölü genellikle yanlış yerde kullanmıştır. Araştırmaya katılan Türk çocuklarının yazılı anlatımlarında virgölün kullanımına yönelik yaptıkları hatalar şöyledir: bağlaçlardan (ve/veya) önce ve sonra virgöl koyma, sıralı cümlelerin arasına virgöl koymama, zarf-fiil ile biten kelimelerden sonra virgöl koyma, birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına virgöl koymama, sıralı cümlelerin arasına virgöl koymama. Yazılı anlatımlarda virgöl ile ilgili yapılan yanlışlara ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

Sucukıy pidey Yumurtalı pide, ve petnirli pide. Lahmakun var, pide var, ve Pizza var, ama pide Benim en sevdiğim yemek. (7)

Hello En güzel Yemek Turkish kebabs. Ben çok özlüyorum. (14)

Iskandar donarli ve yourtli ve pideli bir yemek. Anem ve babam çok yapamiorlar, yada sace denemedilar. (20)

Hayatimin en unutulmaz anı 15 Haziran sabah 8'deydi, ve ben heyecanımdan geri yatağa geçemiyordum. (21)

Amerikada Turkiye gibi guzel yufka olmadıgı icin, aynı lezzet bulunmiyor. (24)

Bol tereyağlı, yumurta ve yufkayı kızartir ve yufkaya dürup ahfiyetle yeriz. (24)

Bir çok Türk yemekleri Amerikada yapılabilir, ama annanemin omaçini çok ozluyorum. (24)

Benim en sevdiğim yemek Adana Kebap'dır, ama en acısı. (25)

Benim en mutlu anım biz placa gidince, ve bir tane lunapark treni var Six Fılaqs'da, onu'da çok sevmişdim. (26)

Biz 23 nisanda piknik yapmısdık, ve hepimize türk bayrakı vermişlerdi cok mutlu gündü. (39)

Türkiyeye gidince ben çok mutlu oluyorum çünkü dedem ve babannem ve halam var sonra tatile gidiyoruz, ve ben poola giriyom. (41)

2.3. İki Nokta (:)

ABD' de yaşayan Türk çocuklarının iki noktayı eksik kullandıkları ve açıklamalardan önce de kullanmadıkları tespit edilmiştir. Yazılı anlatımlarda iki nokta ile ilgili yapılan hatalara ilişkin örnek cümleler aşağıda belirtilmiştir:

Türkiye'deki en çok özlediğim yemekler fistik ezmesi, lokum, baklava, kumru, teyzemin yuvarlması, anneannemin mantisi, kebab, peynirli pide, dolma(etli)... (6)

Çok tip pide Var. Sucuklu pide, Yumurtalı pide, ve peynirli pide. Lahmakun var, pide var, ve Pizza var, ama pide Benim en sevdiğim yemek. (7)

Iskandar donarlı ve youtlı ve pideli bir yemek. (20)

Benim en mutlu anım Cuzenlerimle bulduğum anlar (37)

2.4. Ünlem İşareti (!)

İncelenen yazılı anlatımlarda ünlem işareti bir yazılı anlatımda görülmüştür. Yazılı anlatımlarda ünlem işaretiyle ilgili yapılan yanlışlara ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

Ama en büyük teşekkür beni destekleyen Annem ile babam için. Bana böyle bi hıse sahiplendirdekleri için çok borçluyum! (21)

2.5. Kesme İşareti (')

ABD'de yaşayan Türk çocuklarının yazılı anlatımlarında kesme işaretiyle ilgili çok sayıda hata tespit edilmiştir. Tablo 6'da yanlış sayıları verilmiştir. Yapılan yanlışların başında özel isim olmadığı hâlde gelen ekleri kesme işareti ile ayırma; özel isimlere gelen iyelik, durum ve bildirme eklerini kesme işaretiyle ayırmama gibi hatalar gelmektedir. Yazılı anlatımlarda kesme işareti ile ilgili yapılan yanlışlara ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

Türkiye'de ki en Çok özlediğim yemek midye dolma'dır. (2)

En mutlu olduğum bir anım benim kardeşim Arkinin doğduğu gün dü. (4)

23 Nisan için ben Türk Okulum'daki gösteriye katılıyorum. (5)

23 Nisan da biz festevale gidioruz. (16)

Türkiye den en çok özledigim Yemek Iskandar. Iskandar Amrika da olman bir yemek. (20)

Amerikada Turkiye gibi guzel yufka olmadığı için, aynı lezzet bulunmıyor. (24)

Benim en sevdiğim yemek Adana Kebab'dır, ama en acısı. (25)

Benim en mutlu anim biz placa gidince, ve bir tane lunapark treni var Six Fılags'da, onu'da çok sevmişdim. (26)

Ben hayatimda Türkiye gitmedim ama biz newyorka gitdemizde orda kele pacha yedik. (28)

En çok çiğ köfteyi özledim çünkü americada çiğ köfte yok ve sadece turkiyeye gidince yiye biliyorum ve çok özledim (30)

Türkiyedeki en sevdiğim yemek Iskender kebab, kıymalı pide (33)

Türkiyeye gidince ben çok mutlu oluyorum cunku dedem ve babannem ve halam var sonra tatile gidiyoruz, ve ben poola giriyom. (41)

Ben Türkiyede en çok mantı seviyorum ve hep gittiklerimde mantı yeyorum Teyzem çok guzel mantı yapıyor americada mantı yok. (43)

3. Anlatım Bozuklukları ve Nedenleri

Tablo 8

Anlatım Bozukluklarının İncelendiği Alt Başlıklar

Gereksiz Sözcük Kullanılması
Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanılması
Mantık Yanlışlığı
Özne-Yüklem Uyumsuzluğu
Tümleç ve Nesne Yanlışları
Eklerle İlgili Yanlışlar
Tamlama Yanlışları

Tablo 8’de yer alan başlıklar kapsamında bulgular belirtilmektedir. Bulgular incelenirken öğrencilerin yapmış oldukları yazılı anlatım bozukluklarına ait örnekler verilmektedir. Bu örnekler verilirken öğrencilerin yazılı anlatımları aynı şekilde aktarılmıştır. Yazım yanlışları üzerinde düzeltme yapılmamıştır. Anlatım bozukluğu olan cümle örneğinin yanında doğru şekilde yazımları tablo hâlinde verilmiştir.

3.1. Gereksiz Sözcük Kullanılması

Türkçede, cümlelerde gereksiz sözcük kullanımı anlatım bozukluğuna neden olur. Yazılı anlatımlarda gereksiz sözcük kullanımı ile ilgili yapılan hatalara ilişkin örnek cümleler Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9

Gereksiz Sözcük Kullanılması

Anlatım Bozukluğu Olan Cümle Örnekleri	Doğru Yazılı Anlatım
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Benim dedem <u>en</u> güzel Adana Kebabı yapıyor. Yanında Ayran da çok yakışıyor. ▪ <u>Türkiye’deki en özlediğim</u> yemek muhlama. ▪ Iskandar Amerika da olman bir <u>yemek</u>. Iskandar donarlı ve yourtli ve pideli bir <u>yemek</u>. ▪ 23 Nisan için <u>ben</u> Türk <u>Okulum</u>’daki gösteriye <u>katılıyorum</u> ▪ <u>Çok tip pide</u> Var. Sucukıy pidey Yumurtalı pide, ve petnirli pide. Lahmakun <u>var</u>, pide <u>var</u>, ve Pizza var, ama pide Benim en sevdiğim yemek. ▪ Benim parka gittiğim <u>an</u> ve <u>benim</u> sevildiğim an. ▪ anneannemin ve babaannemin <u>kendileri</u> yaptığı yemekleri en sevdiğimdir. ▪ Amerikada hiç güzel döner <u>olmior</u> ve guzel pide olmior. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dedem çok güzel Adana kebabı yapıyor. Yanına da ayran çok yakışıyor. ▪ Türkiye’deki en çok özlediğim yemek muhlamadır. ▪ İskender Amerika’da olmayan, dönerli, yoğurtlu ve pideli bir yemektir. ▪ 23 Nisan için Türk okulumdaki gösteriye katılıyorum. ▪ Pide benim en sevdiğim yemek. Çeşitli pide vardır. Bunlar: Sucuklu, yumurtalı, peynirli pide, lahmacun ve pizzadır. ▪ Parka gittiğim ve sevildiğim an. ▪ Anneannem ve babaannemin yaptıkları yemekler en sevdiğimdir. ▪ Amerika’ da hiç güzel döner ve pide olmuyor.

- En parlak gözleri, en kıvrıkcık saçları ve kahverengi tüylü hayatımı gorduğum an değiştiren hayat dostum onümde duruyordu.
- Onu kucakladığım an hissettiğim hisler anlatılamazdı.
- en turkiyeden özlediğim yemek çiğ köfte çünkü americada çiğ köfte bulunmuyor ve çiğ kofteyi çok özluyoruz
- Bol tereyağlı, yumurta ve yufkayı kızartır ve yufkaya dürup ahfiyetle yeriz.
- beraber kahvaltıya gittik oradanda parka. Daha sonra dondurma yedik.
- Çok parlak gözleri, kıvrıkcık saçları ve kahverengi tüyleriyle dostum önümde duruyordu.
- Onu kucakladığım an hissettiklerim anlatılamaz.
- Türkiye' deki en çok özlediğim yemek çiğ köftedir. Çünkü Amerika'da çiğ köfte bulunmuyor.
- Bol tereyağında yumurta ve yufkayı kızartırız, sonra onları yufkaya sarıp afiyetle yeriz.
- Beraber kahvaltıya gittik. Sonra parka gittik ve dondurma yedik.

Tablo 9 incelendiğinde ABD'de yaşayan Türk çocuklarının yapmış oldukları anlatım bozuklukları görülmektedir. Yapılan anlatım bozuklukların da en sık “en ve çok” kelimeleri gereksiz kullanılmış, cümle içinde kelime tekrarına gidilmiş, gereksiz “ve” bağlacı kullandıkları tespit edilmiştir.

3.2.Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanılması

Yazılı anlatımlarda kelimelerin yanlış anlamda kullanılmasıyla ilgili yapılan hatalara ilişkin örnek cümleler Tablo 10'da sunulmaktadır.

Tablo 10

Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanılması

Anlatım Bozukluğu Olan Cümle Örnekleri	Doğru Yazılı Anlatım
▪ Türkiye'deki en özlediğim yemek muhlama. Muhlamayı Babannem ve Anneannem yapıyor o yüzden özlüyorum	▪ Türkiye'deki çok özlediğim yemek muhlamadır. Babaannem ve anneannem yaptığı için özlüyorum.
▪ Benim dedem <u>en</u> güzel Adana Kebabı yapıyor.	▪ Benim dedem çok güzel Adana Kebabı yapıyor.
▪ Çok <u>tip</u> pide Var.	▪ Çok çeşitli pide var.

▪ benim <u>anca quzu</u> buraya geldi ben chok mutlu ol dum.	▪ Benim amca kızım buraya geldi ve ben çok mutlu oldum.
▪ Ben Türkiye'ye çok gitmek istiyorum. İnşallah <u>gelen seneye</u> gideriz.	▪ Türkiye'ye gitmeyi çok istiyorum. İnşallah gelecek sene gideriz.
▪ Ben <u>football yaptığımda</u> mutlu anım olur ama american footballı değil ben sevmiyom.	▪ Ben futbol oynadığımda mutlu olurum ama Amerikan futbolu oynadığımda değil, onu sevmiyorum.

Tablo 10 incelendiğinde, ABD'de yaşayan Türk çocuklarının kelime haznesinin eksikliğinden kaynaklı olarak sözcükleri yanlış anlamda kullandıkları düşünülmektedir. Örneğin "gelecek sene" ifadesini "gelen sene" şeklinde kullanılmıştır. Bu öğrencinin zihninde bildiği bir kelimeyi başka bir kelimeye benzeterek kullandığı görülmüştür. Öğrencilerin özellikle "çok" yerine "en" kelimesini kullandıkları tespit edilmiştir.

3.3. Mantık Yanlışlığı

Yazılı anlatımlarda mantık yanlışlığıyla ilgili yapılan hatalara ilişkin örnek cümleler Tablo 11'de sunulmaktadır.

Tablo 11

Mantık Yanlışlığı

Anlatım Bozukluğu Olan Cümle Örnekleri	Doğru Yazılı Anlatım
▪ Dünyada her bi insanin hayatında özel bir kisisi vardır ama benim için bu kısı benim hayat dostum, Hunter.	▪Dünyada herkes için özel biri vardır. Bu benim için hayat arkadaşım Hunter'dir.
▪ Eve gittiğimde her zaman dört gözle beklediğim bir masum kalp. .	▪ Eve gittiğimde beni her zaman dört gözle bekleyen masum bir kalp var.

Tablo 11 incelendiğinde, ABD' de yaşayan Türk çocuklarının kelime eksikliğinden ve kelimenin yanlış anlamda kullanılmasından kaynaklı mantık yanlışları yaptıkları tespit edilmiştir.

3.4. Özne-Yüklem Uyumsuzluğu

Yazılı anlatımlarda özne-yüklem uyumsuzluğu ile ilgili yapılan hatalara ilişkin örnek cümleler Tablo 12'de sunulmaktadır.

Tablo 12

Özne-Yüklem Uyumsuzluğu

Anlatım Bozukluğu Olan Cümle Örnekleri	Doğru Yazılı Anlatım
▪ en turkiyeden özlediğim yemek çiğ köfte çünkü americada çiğ köfte bulunmuyor ve çiğ köfteyi çok özlüyoruz	▪ Türkiye'deki en çok özlediğim yemek çiğ köfte çünkü Amerika'da çiğ köfte yok ve çiğ köfteyi çok özlüyorum.
▪ Anem ve babam çok yapamiorlar, yada sace denemedilar.	▪ Annem ve babam çok yapamıyor. Ya da yapmayı denemediler.
▪ Ben hayatimda Türkiye gitmedim ama newyorka gitdemizde orda kele pacha yedik.	▪ Ben Türkiye'ye hiç gitmedim ama New York'a gittiğimizde orada kelle paça çorbası içtim.

Tablo 12 incelendiğinde, özne ve yüklemdeki şahıs eklerinin uyuşmadığı görülmüştür. Örneğin cümlenin öznesi “ben” ama yüklemi “biz” olacak şekilde cümle bitirilmiştir. Tekil özne kullanılan cümlelerde yüklemi çoğul yaptıkları tespit edilmiştir.

3.5. Tümleç ve Nesne Yanlışları

Türkçede tümleç ve nesne cümlenin yardımcı ögesi kabul edilir. Tümleç, dolaylı tümleç ve zarf tümleci olmak üzere ikiye ayrılır. Yazılı anlatımlarda tümleç ve nesneyle ilgili yapılan hatalara ilişkin örnek cümleler Tablo 12'de sunulmaktadır.

Tablo 13*Tümleç ve Nesne Yanlışları*

Anlatım Bozukluğu Olan Cümle Örnekleri	Doğru Yazılı Anlatım
▪ Bide <u>resim yarışması</u> bazen katılıyorum.	▪ Bir de bazen resim yarışmasına katılıyorum.
▪ Ben Iskenderi yemeyi özliyorum ABD'deyken. Türkiye gittim zaman restouranr dan almayı seviyorum. Geçen sene annem bize <u>internetden sipariş ettiğ</u> .	▪ Ben, ABD'deyken iskender yemeyi özlüyorum. Türkiye'ye gittiğim zaman restorandan almayı seviyorum. Geçen sene annem bize iskenderi internetten sipariş etti.
▪ Bana böyle bi hıse sahiplendirdekleri için <u>çok borçluyum!</u>	▪ Bana böyle bir şey sahiplendirdikleri için anneme ve babama çok şey borçluyum.

Tablo 13 incelendiğinde, ABD'de yaşayan Türk çocuklarının cümlede tümleci ve nesneyi kullanmadıkları ya da yanlış kullandıkları tespit edilmiştir. Türkçe cümle yapısını bilmemelerinin bu yanlışla neden olabileceği düşünülmektedir.

3.6. Eklerle İlgili Yanlışları

Türkçede ismin beş farklı hâli vardır. Bunlar yalın hâli, -e hâli, -i hâli, -de hâli ve den hâlidir. Kelimenin yalın hâlinin eki yoktur. İsimlerin hâl eki almamış hâllerine ismin yalın hâli denir. Örneğin kalem, kitap vs. Sözcüklerin -e ya da -a eki almış hâli kelimeye yönelme anlamı katar. Kelimelerin i, -ı, -u ya da -ü eki almış hâllerine belirtme hâli denir. Sözcüklerin -de ya da -da almış hâllerine bulunma hâli denir. Kelimelerin -den ya da -dan eki almış hâllerine ayrılma hâli denir.

Yazılı anlatımlarda eklerle ilgili yanlışlara ilişkin örnek cümleler Tablo 14'de sunulmaktadır.

Tablo 14***Eklerle İlgili Yanlışlar***

Anlatım Bozukluğu Olan Cümle Örnekleri	Doğru Yazılı Anlatım
▪ Sonra bir partiye gidiyorum. Bide resim yarışması bazen katılıyorum.	▪ Sonra bir partiye gidiyorum. Bir de bazen resim yarışmasına katılıyorum.
▪ en turkiyeden özlediğim yemek çiğ köfte çünkü americada çiğ köfte bulunmuyor ve çiğ koftely çok özluyoruz	▪ Türkiye'deki en çok özlediğim yemek çiğ köfte çünkü çiğ köfte Amerika'da bulunmuyor ve onu çok özlüyorum.
▪ Turkiye gittim zaman restouranr dan almayı seviyorum.	▪ Türkiye'ye gittiğim zaman restorandan almayı seviyorum.
▪ Türkiye'e ayıt olan tüm lezzetli yemeklerin arasından sadece bir tane seçmek sandımdağn daha zordu.	▪ Türkiye'ye ait olan tüm lezzetli yemeklerin arasından bir tane seçmek sandığımdan daha zordu.
▪ Ben hayatımda Türkiye gitmedim	▪ Ben hayatımda Türkiye'ye gitmedim.
▪ Annem baska chechit yemekler yapıyor evimizde. Binim en sevdim turk yemek incikkebabü	▪ Annem evimizde çeşitli yemekler yapıyor. Benim en sevdiğim Türk yemeği incik kebabıdır.
▪ Baklava yemeyi cok özledim. Annem evde baklava yaptı ama Türkiye gibi güzel olmadı.	▪ Baklava yemeyi çok özledim. Annem evde baklava yaptı ama Türkiye'deki gibi güzel olmadı.
▪ Ben Türkiyede en cok mantı seviyorum ve hep gittiklerimde mantı yeyorum Teyzem cok guzel mantı yapıyor americada mantı yok.	▪ Ben Türkiye'de en çok mantı yemeği seviyorum ve her gittiğimde mantı yiyorum. Teyzem çok güzel mantı yapıyor. Amerika'da mantı yok.

Tablo 14 incelendiğinde, yönelme hâl eki olan "e-a"nın kullanılmadığı, kullanılan eklerin yanlış yazıldığı, bulunma durum eki olan "de-da"nın kullanılmadığı tespit edilmiştir.

3.7. Tamlama Yanlışları

Tamlamalar Türkçede isim ve sıfat tamlaması olarak ikiye ayrılır. İsim tamlaması, en az iki isimden oluşan kelime grubuna denir. Sıfat tamlaması ismi durum, hareket, sayı ve renk bakımından belirten kelime grubuna denir. “Mavi kalem” sıfat tamlamasına, “evin kapısı” isim tamlamasına örnek verilebilir.

Yazılı anlatımlarda tamlama yanlışlarıyla ilgili yapılan hatalara ilişkin örnek cümleler Tablo 15’te sunulmaktadır.

Tablo 15

Tamlama Yanlışları

Anlatım Bozukluğu Olan Cümle Örnekleri	Doğru Yazılı Anlatım
▪ Ben Iskenderi yemeyi ozliyorum ABD'deyken	▪ Ben ABD'deyken iskender yemeyi çok özlüyorum.
▪ Turk doner cok ozliorum.	▪Türk dönerini çok özlüyorum.
▪ Binim en sevdim turk yemek incikkebabü	▪Benim en sevdiğim Türk yemeği incik kebabıdır.
▪ Ben hiç Türkiye'ye gitmedim. Benim ömurümü Amerika'da geçirdim.	▪Ben hiç Türkiye'ye gitmedim. Hayatımı Amerika'da geçirdim.

Tablo 15 incelendiğinde, ABD’de yaşayan Türk çocuklarının tamlayan ve tamlanan eklerini eksik kullandıkları tespit edilmiştir.

Bölüm 5

Sonuç ve Öneriler

Sonuç

Değerlendirmeye alınan yazılı anlatımlarda konular arası bütünlük görülmemiştir. Yazılı anlatımlarda anlatılmak istenen konu, duygu ve düşünceler tek kelime ile sınırlandırılmış, anlatılmak istenilenler tam olarak ifade edilememiştir. Veriler dış yapı özellikleri bakımında değerlendirilememiştir. Çünkü verilerde kâğıdı temiz ve düzgün kullanma, okunaklı yazı yazma, metinlere başlık verme, paragraf başı yapma, kâğıdın sağında, solunda, altında, üstünde uygun boşluklar bırakma, satırlar arasında uygun boşluklar bırakma gibi özellikler hiçbir kâğıtta tam anlamıyla uygulanamamıştır. İncelenen verilerde bazı kâğıtlarda bir cümle yer alırken bazılarında dört beş kelime yazılıp cümle sonlandırılmadan anlatılmak istenilenler ifade edilmeye çalışılmıştır.

Ayrıca yazılı metinlerde olay örgüsü verilmemiştir. Paragraflardaki iç yapıya ait giriş-gelişme-sonuç unsurları da incelemenin dışında tutulmuştur. Yazılı anlatımların iç yapı bakımından incelenmemesinin nedeni ise metinlerin nicelik (kelime sayısı, söz varlığı vb.) bakımından yetersiz olmasıdır. Paragraf niteliği taşıyan yazılı anlatım sayısı çok azdır. Yukarıda ifade edilen sebeplerden dolayı yazılı anlatım kâğıtlarına ait puanlama ölçeği kullanma yoluna da gidilememiştir.

ABD’de yaşayan Türk çocuklarının ikinci dil İngilizcenin etkisiyle standart Türkçeden uzaklaştığı ve iki dili birleştirerek Türkçe konuşmaya çalıştığı tespit edilmiştir. Yazılı anlatımlarda ikinci dil İngilizcenin etkisiyle ortaya çıkan yanlış sayısı oldukça fazladır. İkinci dilden harf, kavram ve kelime aktarımı sık tespit edilen yanlışlardandır. Türk çocuklarının ana dilinde anlamını bilmediği ya da daha önce karşılaşmadığı kelime yerine İngilizcede kullandığı kelimeyi yazdığı görülmüştür. ABD’de yaşayan Türk çocuklarının genel olarak konuşma dilini yazı diline aktararak yazı yazdıkları tespit edilmiştir.

İki dilin alfabesinin farklı olmasından kaynaklı yazım yanlışlarında harfler sıkça karıştırılmıştır. En çok karıştırılan harfler şunlardır: ç>c/ ü>u/ q>g/ ş>s/ ğ>g/ e>i/ e>a. Özellikle İngilizcede harfin yazımı ile telaffuzunun farklı olması Türkçe yazılı anlatım metinlerinde çocukların yanlış yazmasına neden olmuştur. Örneğin İngilizcede “A” harfinin telaffuzu “ey”, “E” harfinin telaffuzu “i” şeklinde olduğu için çocuklar bu harfleri sıklıkla karıştırmışlardır. “A” yerine “E”, “i” yerine “E” harflerini kullanmışlardır. Ek olarak İngilizcede iki harfin yan yana gelmesiyle farklı telaffuz şekilleri ortaya çıkmaktadır. Bazı telaffuz şekilleri Türkçede benzer sese karşılık geldiği için Türk çocukları bunları birbirinin yerine kullanmıştır. Örneğin “SH” yan yana gelince genelde “Ş” olarak ve “CH” yan yana gelince genelde “Ç” olarak telaffuz edilir. İkinci dilin etkisiyle ABD’de yaşayan Türk çocukları bu kullanımı sıklıkla karıştırmıştır. Yazılı anlatımlarda “çeşit> çeshit, kelle paça> kelle pacha” şeklinde yazdıkları görülmüştür.

Türk çocuklarının yazılı anlatımda noktalama işaretlerini kullanmadıkları ya da yanlış şekilde kullandıkları tespit edilmiştir. Özellikle noktayı, virgülü ve kesme işaretini sık ve yanlış kullanmışlardır. Değerlendirilen yazılı anlatımlarda yanlışların nokta (.), virgül (,), ünlem işareti (!), yay ayraç (()), kesme işareti (') ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. İki nokta konması gereken yerler sayıca fazla olmasına rağmen hiç kullanılmamıştır. Diğer noktalama işaretleri değerlendirilen yazılı anlatım çalışmalarında kullanılmamıştır.

Bulunma durum eki olan -da/-de ile bağlaç olan da/de’nin yazılı anlatımlarda karıştırıldığı görülmüştür. Aynı zamanda bağlaç olan “ki”nin bitişik yazıldığı tespit edilmiştir.

Yazılı anlatımlarda kâğıt üzerinde bir düzen olmadığı ve kelimeler arası uygun boşluk bırakılmadığı görülmüştür. Ayrı yazılan kelimeleri bitişik, bitişik yazılan kelimeleri ayrı yazma ya da eksik harf ile yazma gibi hatalar dikkati çekmektedir. Özellikle “anneanne” ve “babaanne” gibi birleşik kelimelerinin yazımını karıştırmışlardır.

Değerlendirilen yazılı anlatımlarda büyük harf kullanımı ile ilgili çok sayıda hata yapılmıştır. Cümleye büyük harfle başlamama, özel isim olmayan kelimeleri büyük harfle başlayarak yazma ve cümle içinde büyük harfleri rastgele kullandıkları görülmüştür. Yazılar

genel olarak gelişigüzel şekilde yazılmış, satırlar arası uygun boşluk ve satır başı hizalaması konmamıştır. Yazılı anlatımlarda büyük ünlü uyumuna dikkat edilmemiştir.

Değerlendirilen yazılı anlatımlarda anlatım bozuklukları tespit edilmiştir. Özellikle gereksiz sözcük kullanımı, kelimelerin yanlış anlamda kullanımı ve ögeler arası uyumsuzluklar tespit edilmiştir. Özellikle “en” kelimesinin, “çok” kelimesi yerine kullanılması sık yapılan yanlışlıktır.

Yazılı anlatımlarda “tamlayan + tamlanan” kuralına uymadıkları görülmüştür. Yaptığımız araştırmadan da yola çıkarak yurt dışındaki Türk çocuklarının yazma becerisinde diğer becerilere göre daha çok sorun yaşadığı düşünülmektedir. Çoğu Türk çocuğunun Türkçe konuşabilse dahi yazma becerisinin konuşma becerisi kadar gelişmediği yapılan bu çalışma ile görülmüştür. Yazma becerisinin geliştirilmesi için özellikle Türklerin yoğun olarak bulunduğu Avrupa ülkelerinde olduğu gibi ABD’de yaşayan Türk çocukları için Türkçe ve Türk kültürü derslerine fazlasıyla ihtiyaç duyulmaktadır.

Öneriler

- Yurt dışında Türkçe öğretimi için hazırlanan Türkçe ve Türk kültürü kitaplarında yazılı anlatım çalışmalarına daha çok yer verilmesinin ve dijital ders materyallerinin etkili kullanılmasının yazma becerisine olumlu yönde etki edeceği düşünülmektedir.
- Türkçe ve Türk kültürü öğretim programında anlatım bozukluğuna yer verilmelidir. Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının anlatım bozukluğu konusunu öğrenirse daha dikkatli yazacakları düşünülmektedir.
- Türkçe ve Türk kültürü öğretim programında yazma kazanımları içinde noktalama işaretleriyle ilgili kazanımların sayısı artırılmalıdır.
- Çocukların dil davranışlarını sergileyecekleri imkânlar sunulmalıdır. Örneğin hikâye ve şiir yazma gibi.

- ABD'de yaşıyan Türk çocuklarının daha fazla Türkçe kitap okumaya teşvik edilmesi yararlı olabilir. Çünkü kelime haznelerinin gelişmesiyle birlikte yazılı anlatımlarının daha etkili ve anlaşılır hâle geleceği düşünülmektedir.
- Yurt dışında Türkçe öğretimi için hazırlanan Türkçe ve Türk kültürü müfredatında yazılı anlatıma yönelik düzenlenen amaç ve kazanımların yeniden gözden geçirilmesinin ve programda yazılı anlatıma daha fazla yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.
- Yazılı anlatım becerisi geliştirilebilen bir beceridir. Bu yüzden yurt dışındaki Türk çocuklarının da yazılı anlatım becerisinin gelişmesi için bol bol yazma alıştırmaları yapmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.
- Yurt dışındaki Türkçe derslerinde yazılı anlatım için kullanılan yöntem ve tekniklerin çocukların iki dillilik ve iki kültürlülük boyutu da göz önüne alınarak uygulanmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.
- ABD'de Türkçe öğretimi konusunda eksiklikler olduğu görülmektedir. Bu çalışma için yapılan araştırma sürecinde ABD'de Türkçe öğretimi ile ilgili akademik çalışmaların yetersiz olduğu görülmüştür. Bu anlamda ABD'de Türkçe öğretime ilişkin akademik çalışmalara önem verilmeli, bu alanda yapılacak çalışmalar desteklenmelidir.

Kaynaklar

- Adalı, O. (1983). Anadili olarak Türkçe öğretimi üstüne. Türk Dili. Ankara: TDK Yayını.
- Akbayır, S. (2011). Yazılı Anlatım. Nasıl Yazabilirim? (2. Baskı) Ankara: Pegem Akademi.
- Aksan, D. (2007). *Her Yönüyle Dil: Ana Çizgileriyle Dilbilim* (3. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aksoy, Z. (2012), *Uluslararası göç ve kültürlerarası iletişim, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5 (20), 292-303.
- Aksoy, Z. (2012), *Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (20), 295.
- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2002). Yazılı ve Sözlü Anlatım (3. baskı). Ankara: Akçağ Basım Yayım.
- Akyol, H. (2006). Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Aslan, C. (2006). Yazınsal nitelikli çocuk kitaplarının çocuğun okuduğunu anlama ve yazma becerilerine etkisi. Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Aytaş, G. (2001). Türkçe ders kitaplarının yazımında metin seçimi ve metin altı sorularının hazırlanmasında dikkat edilmesi gereken bazı hususlar. *Türk Yurdu*, 21(162), 56-61.
- Aytemiz, A. (2000). *Almanya'da Türkçe*. Avrupa'da Yaşayan Türk Çocuklarının Ana Dili Sorunları Toplantısı. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Babayiğit, Ö. (2019). Ortaokul Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Bozukluklarının İncelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (45) ,117-132.
- Bağcı, H. (2007). Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatım derslerine yönelik tutumları ile yazma becerileri üzerine bir araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Baker, C. (2001). Second language acquisition and learning. Foundations of Bilingual Education and Bilingualism (Ed. Colin Baker) Clevedon, GBR: Multilingual Matters Ltd., 109-134.
- Bas G. (2013). Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi: Karşılaştırmalı Bir Çalışma. Journal of Educational Science, 1(1): 63-93.
- Belet, Ş. (2009). İki dilli Türk öğrencilerin ana dili Türkçeyi öğrenme durumlarına ilişkin öğrenci, veli ve öğretmen görüşleri (Fjell ilköğretim okulu örneği, Norveç). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21, 71-85.
- Bialystok, Ellen. (2001) Bilingualism in Development: Language, Literacy, and Cognition. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bostancı, G. Ç. (2014). Amerika'daki Birinci ve İkinci Kuşak Türklerin Dil Tercihleri, Sürdürümleri, Tutumları ve Etnik Dilsel Canlılıkları. *Bilig*, (70), 105-130.
- Büyükkiz, K. K. (2009). İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Söz Dizimi Ve Anlatım Bozuklukları Üzerine Bir Araştırma. Gazi Türkiyat Türkoloji Araştırmaları Dergisi, 1(4), 167-178.
- Büyükoztürk, Ş. (2010). Bilimsel araştırma yöntemleri. Pegem Akademi.
- Cavkaytar, S. (2010). İlköğretimde yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesinde yazma süreci modelinden yararlanma. Journal of International Social Research, 3(10), 133-139.
- Cummins, J. (2000). Language, power, and pedagogy. Bilingual children in the crossfire. Clevedon, England: Multilingual Matters.
- Çakır, İ. (2010). Yazma becerisinin kazanılması yabancı dil öğretiminde neden zordur? *Erciyes Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2010(1), 165-176.
- Dağtaş, A. (2015). İngiltere'deki İki Dilli Türk Çocuklarına Türkçe Öğreten Öğretmenlerin İhtiyaç Analizi.
- Demir, C. Yapıcı, M. (2007). Ana dili olarak Türkçenin öğretimi ve sorunları. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 176-192.

- Demirel, Ö. (1999). İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi. İstanbul: MEB Yayınları.
- Deniz, K. (2003). Yazılı anlatım becerileri bakımından köy ve kent beşinci sınıf öğrencilerinin durumu. *TÜBAR*, 13, 233-256.
- Dilaçar, A. (1968). *Dil, Diller ve Dilcilik*. Ankara. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Doğan, A. (2006). *Almanya'daki Türkler ve Çok Kimlikli Kimliksizleştirme. Batı Avrupa'da Türk Göç Sürecinin Güncel Boyutları* (haz. Bilhan Doyuran Kartal). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Doğan, A. (2006). *Almanya'daki Türkler ve Çok Kimlikli Kimliksizleştirme. Batı Avrupa'da Türk Göç Sürecinin Güncel Boyutları* (haz. Bilhan Doyuran Kartal). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Durmuş, R. (2011). Geçmişten Günümüze Türk-Amerikan İlişkileri. *Yayın Tarihi*, 13.
- Ertem, B. (2009). Türkiye-ABD İlişkilerinde Truman Doktrini ve Marshall Planı. *Balikesir University Journal Of Social Sciences Institute*, 12(21).
- Göçer, A. (2010). Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarının Türkçe öğretmenlerince değerlendirilmesi üzerine. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2011, 30(2), s. 71-97.
- Göğüş, B. (1978). *Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Gökdayı, H. (2008). Dil Kullanımını Değerlendirmede Doğru ve Yanlış. *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi*, 51, 91-109.
- Güncel Türkçe Sözlük (2018). Türk Dil Kurumu. Ankara.
- Güzel, A. (2010). İki dilli Türk çocuklarına Türkçe öğretimi (Almanya örneği). Ankara: Öncü Kitap.

- Haugen, E. (1973). Bilingualism, language contact and immigrant languages in the United States: A research report 1956-1970. In T. Sebeok (Ed.), *Current Trends in Linguistics*, (Vol. 10, pp. 505-591). The Hague: Mouton.
- Hoffmann, C. (1991). *An introduction to bilingualism*. Pearson Education Limited: Essex
- İleri, E. (2000). *Avrupa topluluğunun dil politikası ve Almanya'da okula giden Türk asıllı öğrencilerin dil ve eğitim sorunları*. Avrupa'da Yaşayan Türk Çocuklarının Ana Dili Sorunları toplantısı. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kalfa, M. & Mete, F. (2020). Yurt dışında yaşayan iki dilli Türk çocuklarla yazma çalışması, *Turkish Studies-Language*, 15(1), 233-246.
- Kantemir, E. (1997). *Yazılı ve Sözlü Anlatım*. Ankara: Engin Yayınları.
- Kaplan, M. (2000). *Kültür ve Dil*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Karahan, L. (1999). *Türkçede Söz Dizimi -Cümle Tahlilleri-*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Karakaya, İ. (2012). Bilimsel araştırma yöntemleri. A. Tanrıöğen (Edt.) *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar- İlkeler- Teknikler*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaya, İ. (2006). Amerikalı Türkler, *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 4(2), 1-13.
- Kaya, M. (2014). Amerika Birleşik Devletleri'nde Türk Varlığı ve Türkçe Öğretimi.
- Kaya Bölükbaş, F., Hançer, F.B. & Golynskaia, A. (2019). Bilingualism: Theoretical discussions on definition and types. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 7(2), 98-113.
- Kemiksiz, Ö. (2020). Öğretmen Adaylarının Yazılı Anlatımlarındaki İmla Hataları. *Journal of Language Education and Research*, 6 (1), 35-55.
- Keskin, A., Şahin, R. U. ve Uzunalioğlu, R. (2021). Türkiye'den New Jersey'e göç ve tersine göç üzerine araştırma.

- Kırbaş, A. (2006). *İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Kocaoğlu, N. K. (2016). ABD Göçmenlik Reformunun Ana Hatları ve Türk-Amerikan Toplumuna Etkisi. *Ankara Barosu Dergileri*, 74(1).
- Koç, S. (1998). *Dil deyince*. *Eğitim ve Bilim*. 22(106), 3-15.
- Konyalı, N. (2001), *Ahmet Emin Yalman'ın Kaleminden Amerika'daki Göçmen Türkler*, *Toplumsal Tarih Dergisi*, (92), 26-30.
- Korkmaz, Z. (2003). *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*. Ankara: TDK Yayınları.
- König, G. (1987). İki dillilik tanımı, türleri, dilbilimin dünü, bugünü, yarını. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- MEB (2000). *Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Türkçe (1-10. Sınıflar), Türk Kültürü (4-10. Sınıflar) ve Yabancı Dil Olarak Türkçe (6-11. Sınıflar) Dersleri Öğretim Programları*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.
- MEB. (2009). *Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.
- Oruç, E. (2014). ABD'de Yaşayan Türkler ve Soydaş-Akraba Topluluklar Arasındaki İş birliği
- Öncül, R. (2000). *Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü*. İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Özdemir, E. (1983). Anadili öğretimi. *Türk Dili Dil Öğretimi Özel Sayısı*, 32, 379- 380.
- Özdemir, Ü. (2021). *Tek Dilli ve İki Dilli Olan Türk Çocuklarının Çalışma Belleği Performanslarının Karşılaştırılması (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Patterson Janet L. (2002). Relationships of expressive vocabulary to frequency of reading and television experience among bilingual toddlers. *Applied Psycholinguistics*, 23:493–508.

- Pılandı, H. (1998). Anlatım Bozuklukları. H. Pılandı (Ed.). Sözlü ve Yazılı Anlatım içinde (s. 219-234). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Sallabaş, M.E. (2007). İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Kendinin Yazılı Olarak İfade Etme Kazanımlarına Ulaşma Düzeyi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şen, Ü. (2011). Belçika'da Yaşayan Türk Çocuklarının Türkçeye Yönelik Tutumları ve Yazma Becerileri (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şen, Ü. (2016). Belçika'da yaşayan Türk çocuklarının yazılı anlatım yanışları üzerine tespitler. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13(35), 1-18.
- Tansel, F. A. (1985). İyi ve Doğru Yazma Usûlleri I-II. İstanbul: Kubbealtı Neşriyat.
- Türkçe Sözlük. (2005). Ankara: TDK Yayınları.
- TDK Yazım Kılavuzu. (2005). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tok, M. ve Ünlü, S. (2014). Yazma becerisi sorunlarının ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda karşılaştırılmalı olarak değerlendirilmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 13(50): 73-95.
- Tok, M. ve Potur, Ö. (2015) Yazma eğitimi alanında yapılan akademik çalışmaların eğilimleri (2010-2014 Yılları). Ana Dili Eğitimi Dergisi, 3(4), 1-25.
- Tosi, A. (1982). Mother tongue teaching for the children of migrants. (V. Kinsella, Ed.). Cambridge University Press.
- Ungan, S. (2007). Yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesi ve önemi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23, 461-472.
- Uyar, Gülşen (2012). İki dillilik (Bilingualism). Dilim Ankara Üniversitesi Dilbilim Topluluğu Dergisi, 9, 21-25.

Uzunaliolu, R. (2019). Amerika Birlesik Devletleri'ne Turkiye'den Goc Eden Isgucunun Analizi: New Jersey Paterson Bolgesi Arastirmasi.

Vardar, B. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

Yakıcı, A., Yücel, M., Doğan, M., Yelok, V. S., (2004). Üniversiteler İçin Türkçe1 Yazılı Anlatım. Ankara: Bilge Yayınları.

Yazın Terimleri Sözlüğü (1974). Türk Dil Kurumu. Ankara.

Yeşil, M. M. (2013). ABD'deki Türk Yerel Medyasının Tarihi Gelişim Süreci Örnek İnceleme: Forum Gazetesi. *Electronic Turkish Studies*, 8(8)

EK-A: Yazılı Anlatım Konuları (Şen, 2011) (Uyarlanmıştır)

1. En mutlu olduğunuz bir anınızı yazılı olarak anlatınız.

2. Ailenizde, çevrenizde ve ABD’de 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’nı ve Kurban Bayramı’nı nasıl kutluyorsunuz? Yazılı olarak anlatınız.

3. Türkiye’deki en çok hangi yemeği özleyorsunuz? Yazılı olarak anlatınız.

EK-B: Gönüllü Katılımcı Formu (Öğrenci ve Veli)

Sayın Katılımcı,

Çalışmaya göstermiş olduğunuz ilgi ve bana ayıracağınız zaman için şimdiden çok teşekkür ederim. Bu form, yaptığım araştırmanın amacını size anlatmayı ve sizin bir katılımcı olarak haklarınızı tanımlamayı amaçlamaktadır.

Araştırma, ABD’de yaşayan Türk çocuklarının yazma becerilerini belirlemek üzere Prof. Dr. Mahir KALFA danışmanlığında hazırlanan yüksek lisans tez çalışmasıdır. Bu tezde ABD’deki Türk çocuklarının yazma becerilerinin incelenmesi konusu incelenmiştir. Çocuklardan belli başlı konulardaki düşüncelerini ana dilinde ifade etmeleri istenmiştir. Böylece sonuçlar söz varlığı ve dil yanlışları açısından değerlendirilecektir. Özellikle diller arası (İngilizce-Türkçe) kelime ve kavram aktarımı, noktalama işaretlerinin yanlış ve eksik kullanımı, yazım yanlışları, ses ve ses uyumları ile ilgili yanlışlar, ifade yanlışları, konuşma dilinin ve ağız özelliğinin yazılı anlatımlara aktarılması gibi yanlışlar üzerinde durulacaktır. Araştırmada kullanılacak verilere ulaşmak için çocukların yazdıkları kompozisyonlardan yararlanılacaktır. Çocukların yazmış olduğu kompozisyonlar sadece bilimsel bir amaç için kullanılacak, bunun dışında hiçbir amaçla kullanılmayacak, kimseyle paylaşılmayacaktır.

Bu araştırma için Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonundan izin alınmıştır. Bu çalışma gönüllülük esasına dayanır, dolayısıyla katılıp katılmamayı seçme hakkınız bulunmaktadır. Ayrıca, soruları cevaplarken istediğiniz anda vazgeçme tercihiniz de bulunmaktadır. Bu durumda yapılan kayıtlar kullanılmayacaktır. Bu bilgileri okuduktan sonra, çocuğunuzun bu araştırmaya gönüllü olarak katılmasını isterseniz, araştırma dâhilinde size verdiğim güvenceye dayanarak bu formu imzalamanızı rica ediyorum. Çalışma hakkında sorularınız ve daha fazla bilgilendirme için lütfen benimle iletişime geçmekten çekinmeyiniz. İsteddiğiniz takdirde araştırma sonucu hakkında bilgi almak için de irtibat numaramdan bana ulaşabilirsiniz. Formu okuyarak onayladığınız için çok teşekkür ederim.

Buse YILMAZ

Danışman

Prof. Dr. Mahir KALFA

Adres: Hacettepe Üniversitesi

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

Beytepe– Ankara

Çalışmaya katılımı kabul etmek için lütfen aşağıdaki kısımları doldurup verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı yayımlarda kullanılmasını onaylıyorum kutucuğunu işaretleyiniz.

Veli Adı Soyadı:

Öğrenci Adı Soyadı:

EK-C: Kişisel Bilgi Formu**Kişisel Bilgi Formu**

Sevgili öğrenciler,

Çalışmamız bilimsel bir çalışmadır. Bu bölüm size ait kişisel bilgileri belirlemeye yönelik sorular içermektedir. Lütfen, her bir maddenin karşısındaki seçeneklerden uygun gördüğünüzü işaretleyiniz. Ayırdığınız zaman ve gösterdiğiniz ilgi için hepimize şimdiden teşekkür ederim.

Buse
YILMAZ

* Gerekli

1. Adınız Soyadınız *

2. Yaşınız *

3. Cinsiyetiniz *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- Kız
 Erkek

4. Doğum Yeriniz *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- Türkiye
 Amerika
 Diğer: _____

5. Yaşadığınız Eyalet *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- Ohio
 Kaliforniya
 Georgia

6. Evinizde kullanılan iletişim dili nedir? (Evinizde sık konuştuğunuz dil) *

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- Türkçe
 İngilizce
 Diğer: _____

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

Google Formlar

EK-Ç: Araştırma İzin Belgeleri

SAN DIEGO TÜRK OKULU

18/05/2021

Konu: Yüksek Lisans Tezi Araştırma İzin Dilekçesi

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne,

Hacettepe Üniversitesi Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Buse YILMAZ'ın Doç.Dr. Mahir KALFA danışmanlığında yürüttüğü "ABD'deki Türk Çocuklarının Yazma Becerilerinin İncelenmesi (Examining The Writing Skills Of Turkish Children In the USA)" adlı çalışması için San Diego Türk Okulu(Yıldızlar sınıfı) öğrencilerinden gönüllü olarak katılmak isteyenlerden veri toplamasına izin verilmiştir.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

San Diego Türk Okulu

Asuman ERGÜN

(imza)

ASSEMBLY OF TURKISH AMERICAN ASSOCIATIONS

22 Kasım 2021

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
06800 Çankaya/ANKARA

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne,

Hacettepe Üniversitesi Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Buse YILMAZ'ın Doç.Dr. Mahir KALFA danışmanlığında yürüttüğü "ABD'deki Türk Çocuklarının Yazma Becerilerinin İncelenmesi (Examining The Writing Skills Of Turkish Children In the USA)" adlı çalışması için ATAA bünyesinde 8-16 yaş arası çocuklara sahip demek üyelerinden veri toplamasına izin verilmiştir.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Mazlum KOŞMA
ATAA Başkanı

EK-D: Yazılı Anlatımlardan Örnekler

2021

Türkiye'de ki en çok özlediğim yemek midye dolmasıdır. Biz deniz kenarında bekleriz midyecinin gelmesini. ve geldiğinde annem hepimize alır. Ben çok seviyorum çünkü içinde pilav ve midye vardır.

Türk yemeklerinden en çok özlediğim yemek omaçtır. Omaç kahvaltıda yenilir ve benim ailemde geleneksel bir yemektir. Omaç yapmak için yufka lazımdır. Amerikada Türkiye gibi güzel yufka ~~bulunmuyor~~ olmadığı için, aynı lezzet bulunmuyor. Annem çok güzel yapar bu yemeyi. Bol tereyağlı, yumurta ve yufkayı kızartır ve yufkaya dürüp ahfiyetle yeriz. Bir çok Türk yemekleri Amerikadada yapılabilir, ama annemin omaçını çok özleyorum.

Ben hayatımda Türkiye gitmedim
 ama biz newyorka gittiğimizde orda kele
 Pacha yedik. Annem başka çeşit kebablar
 yapıyor evimizde. Benim en sevdiğim türk yemek
 incik kebabii

En çok mutlu olduğum an Türkiye'ye gittiğimde
 arkadaşım da sleep over yapmıştık çok eğlenmiştik.
 Sonra beraber kahvaltuya gittik oradanda parka.
 Daha sonra dondurma yedik. Çok güzel bir gündü

Ben hiç Türkiye'ye gitmedim. Benim ömrüm
 Amerika'da geçirdim. Ben Türkiye'ye çok
 gitmek istiyorum. İnşallah gelen seneye
 gideriz.

EK-E: Araştırma Etik Komisyonu Onay Bildirimi

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Rektörlük

Sayı : E-35853172-300-00001523004
Konu : Buse YILMAZ (Etik Komisyon İzni)

2.04.2021

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 04.03.2021 tarihli ve E-51944218-300-00001482636 sayılı yazı.

Enstitünüz Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencilerinden **Buse YILMAZ'ın Doç. Dr. Mahir KALFA** danışmanlığında yürüttüğü "**ABD'deki Türk Çocuklarının Yazma Becerilerinin İncelenmesi**" başlıklı tez çalışması Üniversitemiz Senatosu Etik Komisyonunun **23 Mart 2021** tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

Prof. Dr. Vural GÖKMEN
Rektör Yardımcısı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 67A8D31E-0054-4D28-A22D-34623FC61CA6

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/hu-ebys>

Adres: Hacettepe Üniversitesi Rektörlük 06100 Sıhhiye-Ankara

Bilgi için: Sevda TOPAL

E-posta: yazimd@hacettepe.edu.tr İnternet Adresi: www.hacettepe.edu.tr Elektronik

Bilgisayar İşletmeni

Ağ: www.hacettepe.edu.tr

Telefon: 0 (312) 305 3001-3002 Faks: 0 (312) 311 9992

Telefon: 03123051008

Kep: hacettepeuniversitesi@hs01.kep.tr

EK-F: Etik Beyanı

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada,

- * tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- * görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- * başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- * atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,
- * kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- * bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

...../...../.....

(İmza)

Ad SOYADI

Buse YILMAZ

EK-G: Yüksek Lisans Tez Çalışması Orijinallik Raporu

10/03/2023

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Başkanlığına,

Tez Başlığı: ABD'deki Türk Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarındaki Yazım-Noktalama Yanlışları Ve Anlatım Bozukluklarının Tespiti

Yukarıda başlığı verilen tez çalışmamın tamamı (kapak sayfası, özetler, ana bölümler, kaynakça) aşağıdaki filtreler kullanılarak **Turnitin** adlı intihal programı aracılığı ile kontrol edilmiştir. Kontrol sonucunda aşağıdaki veriler elde edilmiştir:

Rapor Tarihi	Sayfa Sayısı	Karakter Sayısı	Savunma Tarihi	Benzerlik Oranı	Gönderim Numarası
10/03/2023	66	93214	20/02 /2023	%23	2033882836

Uygulanan filtreler:

- Kaynaklar hariç
- Alıntılar dâhil
- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esaslarını inceledim ve çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan eder, gereğini saygılarımla arz ederim.

Ad Soyadı: Buse YILMAZ**Öğrenci No.:** N19121928**Ana Bilim Dalı:** Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı**Programı:** Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Programı**Statüsü:** Y.Lisans Doktora Bütünleşik Dr.

İmza

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

(Unvan, Ad Soyadı, İmza)
Prof. Dr. Mahir KALFA

EK-Ö: Thesis/Dissertation Originality Report

10/03/2023

HACETTEPE UNIVERSITY
Graduate School of Educational Sciences
To The Department of Turkish Teaching

Thesis Title: Detection Of Spelling, Punctuation Errors And Expression Defects İn Written Narratives Of Turkish Students İn The Usa

The whole thesis that includes the *title page, introduction, main chapters, conclusions and bibliography section* is checked by using **Turnitin** plagiarism detection software take into the consideration requested filtering options. According to the originality report obtained data are as below.

Time Submitted	Page Count	Character Count	Date of Thesis Defense	Similarity Index	Submission ID
10/03 /2023	66	93214	20/02 /2023	%23	2033882836

Filtering options applied:

1. Bibliography excluded
2. Quotes included
3. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read Hacettepe University Graduate School of Educational Sciences Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

I respectfully submit this for approval.

Name Lastname: Buse YILMAZ

Student No.: N19121928

Department: Department of Turkish Teaching

Program: Teaching Turkish to Turkish Children Abroad Graduate Program

Status: Masters Ph.D. Integrated Ph.D.

Signature

ADVISOR APPROVAL

APPROVED
(Title, Name Lastname, Signature)
Prof.Dr. Mahir KALFA

EK-H: Yayımlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan "**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**" kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü/Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü/Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

10 /03 /2023

(imza)

Buse YILMAZ

Öğrencinin Adı SOYADI

"Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge"

- (1) Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezine erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.
- (2) Madde 6.2. Yeni teknik, materyal ve metodların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3 şahıslara veya kurumlara haksız kazanç; imkânı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.
- (3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir*. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlerle ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.
Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.
*Tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.

